

Eduskunnan eläindiskurssit:

Eläimiin kohdistuva vallankäyttö eduskunnan täysistuntopuheenvuoroissa
vaalikaudella 2019–2022

Joonas Nieminen

Kandidaatintutkielma

Valtio-oppi

Turun yliopisto

Kevät 2025

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaan tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä

TURUN YLIOPISTO

Filosofian, poliittisen historian ja valtio-opin laitos / Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

NIEMINEN, JOONAS: Eduskunnan eläindiskurssit: Eläimiin kohdistuva vallankäyttö eduskunnan täysistuntopuheenvuoroissa vaalikaudella 2019–2023

Kandidaatintutkielma, 42 s.

Valtio-oppi

Toukokuu 2025

Julkisessa keskustelussa puhutaan yhä useammin eläinten asemasta ja kasvanut mielenkiinto eläimiä kohtaan näkyy myös eduskunnan eläinaiheisissa keskusteluissa. Tässä kandidaatintutkielmassa tarkastelen seitsemän täysistuntopuheenvuoroista otosta näistä keskusteluista vaalikaudelta 2019–2022. Tarkoitukseni on selvittää, millaisia diskursseja kansanedustajien puheenvuoroista ilmenee, millaista valtaa ne käyttävät eläimiä kohtaan ja miten ne jakautuvat eri eläinryhmien ja puolueiden välillä.

Teoreettisena kehyksenä tutkielmassani toimii sosiaalisen konstruktionismin teoria ja metodina kriittinen diskurssianalyysi. Tutkielma edustaa eläintutkimuksen tutkimussuuntausta ja käyttää sen teoreettisia lähtökohtia tutkimuskysymyksiin vastaamisen perustana. Vertaan myös tutkimustuloksiani aiemman eläintutkimuksen tuloksiin.

Tutkielmani keskeisiä tuloksia ovat kuuden eri diskurssin havaitseminen kansanedustajien eläinaiheisista puheenvuoroista ja niiden eläimiin kohdistaman vallankäytön tarkasteleminen. Suurin osa puheenvuoroista edustaa diskursseja, jotka hyväksyvät eläinten hyödyntämisen ja eläinten koetun uhan torjumisen, käyttäen osin valtaa eläinten asemaa heikentävällä tavalla. Toisaalta yleisin diskurssi ”eläinten suojele” haluaa kuitenkin rajoittaa tätä vallankäyttöä ja koko aineiston tasolla vallankäyttö on lievästi eläinten intressien kannalta myönteistä. Tärkeä tutkimustulos on myös, että diskurssien käyttö ja siten eläimiin kohdistuva vallankäyttö vaihtelee huomattavasti eri eläinryhmistä puhuttaessa ja eri puolueiden välillä. Tulevaisuudessa tarvitaan lisää tutkimusta kansanedustajien eläinaiheisista diskursseista ja niiden vallankäytöstä, sekä diskurssien takana olevista ideologioista ja intresseistä.

Asiasanat: eläimet, vallankäyttö, diskurssi, puolueet

Sisällysluettelo

1. Johdanto	1
2. Aineistona eduskunnan täysistuntopuheenvuorot	2
2.1 Täysistuntopuheenvuorojen merkitys	3
2.2 Tutkimusaineisto ja sen soveltuvuus	4
3. Tutkimusongelmat, sosiaalinen konstruktionismi ja diskurssianalyysi	7
3.1 Sosiaalinen konstruktionismi	8
3.2 Diskurssianalyysi metodina	9
3.3 Kriittinen diskurssianalyysi	10
4. Eläintutkimus, eläimet diskursseissa ja vallankäytön kohteina	11
4.1 Eläintutkimuksen lähtökohdat ja keskeiset käsitteet	11
4.2 Eläimet diskursiivisen vallankäytön kohteina ja poliittisessa päätöksenteossa	13
4.3 Aiempaa suomalaista eläintutkimusta	14
5. Analyysi ja tulokset: Löydetyt diskurssit, niiden valta, yleisyys ja kohdistuminen	18
5.1 Löydetyt diskurssit ja niiden vallankäyttö	18
5.2 Diskurssien yleisyys ja kohdistuminen eri eläimiin	24
6. Diskurssien käyttö puolueittain	29
6.1 Erilaiset eläintensuojelijat: Sosiaalidemokraatit, perussuomalaiset, kokoomus, vihreät ja ruotsalainen kansanpuolue	31
6.2 Moninaiset diskurssit: Keskusta, vasemmistoliitto, kristillisdemokraatit ja valta kuuluu kansalle	33
7. Johtopäätökset	34
Lähteet	38

1. Johdanto

Viime vuosikymmeninä tutkimustieto eläinten älyllisistä kyvyistä, sekä kyvyistä kokea fyysisiä ja psyykkisiä tuntemuksia (Telkänranta 2015) on levinnyt yhä laajemmin suuren yleisön tietoisuuteen ja kasvattanut mielenkiintoa eläinten asemaa kohtaan. Julkiseen keskusteluun nousee nykyään tasaiseen tahtiin kysymyksiä muun muassa tuotantoeläinten hyvinvoinnista, lemmikkien kohtelusta ja susien metsästyksestä. Keskustelu ei myöskään ole rajoittunut vain tieteilijöiden tai kansan pariin; myös eduskunnan lehtereillä debatoidaan joka vaalikaudella lukuisista eläinten asemaan vaikuttavista lakiesityksistä. Tässä tutkielmassa tarkoitan eläimillä muita eläinlajeja kuin ihmisiä ja viittaa eläimiin pronomiinilla ”he”.

Tutkimusaiheeni käsittelee eduskunnan täysistunnoissa lakiesitysten pohjalta käytyjä keskusteluita eläimien asemasta ihmisten dominoimassa maailmassa. Pyrkimykseni on selvittää, millaisia eri eläimiin liittyviä diskursseja täysistuntopuheenvuoroissa on esitetty ja millaista valtaa niillä käytetään eläimiä kohtaan. Tutkin myös, miten nämä diskurssit ja niiden vallankäyttö jakautuvat eri eläinryhmien ja puolueiden välillä. Ajallisesti tarkasteluni sijoittuu vaalikaudelle 2019–2022, eli vuosille 2019–2023.

Tutkimukseni aikarajauksen perusteena on paitsi mahdollisimman ajankohtainen tieto eduskunnassa esitetyistä eläimiin liittyvistä diskursseista, myös sille sijoittuva viime vuosikymmenien merkittävimmän eläinten asemaan vaikuttavan lakiesityksen käsittely ja laiksi hyväksyminen. Tämä lakiesitys oli pitkään valmisteltu, laaja eläinsuojelulakien uudistus nimeltään ” *Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyviksi laeiksi* ”, jonka eduskunta hyväksyi maaliskuussa 2023 (Eduskunta 2023). Tämän laajan lakipaketin yhteydessä käytyjen keskustelujen lisäksi eduskunnassa käytiin vaalikaudella 2019–2022 runsaasti muitakin keskusteluja eläinten asemaan liittyen, pohjautuen niin kansalaisaloitteisiin, kuin kansanedustajien tekemiin lakialoitteisiin. Näiden esitysten pohjalta käytyistä täysistuntokeskusteluista olen valinnut seitsemän keskustelua yhdeksästä eri lakiesityksestä tutkielmani analyysin kohteeksi. Tutkielmani edustaa laadullista tutkimusta, ja sijoittuu akateemisella kentällä valtio-opilliseen tutkimukseen, sekä monitieteelliseen ihmis-eläinsuhteiden tutkimukseen, tai lyhyesti eläintutkimukseen. Analyysini teoreettisena viitekehyksenä on sosiaalisen konstruktionismin teoriaa ja tutkimusmenetelmänä kriittinen diskurssianalyysi.

Tutkielmani aihevalinnan perustana on eläinten aseman kasvava merkitys julkisessa keskustelussa ja osana poliittista päätöksentekoa, mikä lisää tarvetta sen yhteiskuntatieteelliselle tutkimukselle. Vaikka viime vuosikymmeninä yhteiskuntatieteissä onkin tapahtunut selkeä eläimellinen käänne, eli

akateeminen kiinnostus eläinaiheiseen tutkimukseen on lisääntynyt (Shapiro 2020), ovat yhteiskuntatieteet valtiotiede mukaan lukien yhä ennen kaikkea ihmiskeskeisiä tieteenaloja. Tutkielmani keskeinen tavoite onkin lisätä tutkimustietoa aiheesta, jota Suomessa on jo aiemmin tutkittu kuvailevalla otteella (mm. Herlin 2021) hyödyntämällä omassa tutkielmassani kriittisen diskurssianlyysin menetelmää. Tutkielmani pyrkiikin edistämään eläintutkimuksen valtavirtaistumista myös valtiotieteessä, koska pohjimmiltaan valtiotieteessä on kyse vallan tutkimuksesta ja ihmisten eläimiin kohdistaman vallan tarkastelu osuu siten aivan tieteenalan ytimeen.

Tieteellisen merkityksen lisäksi tutkielmani palvelee lukijoitaan nostamalla eduskunnassa käydyt eläimiin liittyvät diskurssit läpinäkyvästi esille ja tarkastelemalla niitä kriittisesti. Suomen poliittisessa järjestelmässä eduskunta käyttää ylintä lainsäädäntövaltaa, ja eduskunnan sisällä tätä vallankäyttöä ohjaavat käytännössä täysin puolueet (Wiberg 2014). Jotta demokratian periaatteet toteutuisivat, kansalaisten on kyettävä valvomaan eduskuntaan valittujen puolueiden ja kansanedustajien toimintaa, mikä edellyttää mahdollisuutta selvittää ja tarkastella kriittisesti näiden puhe- ja ajattelutapoja myös eläimiin kohdistuvan vallankäytön kaltaisesta yhteiskunnallisesti merkittävästä aiheesta. Kriittinen tarkastelu eläimiin kohdistuvasta vallankäytöstä on myös eläinten eduksi.

Tutkielmani jatkuu luvussa kaksi täysistuntopuheenvuorojen merkityksen pohtimisella suomalaisessa politiikassa ja tarkastelemalla, kuinka ne sopivat eläimiin kohdistuvan vallankäytön tutkimiseen. Esittelen tässä luvussa myös aineistona käyttämäni keskustelut, ja lakiesitykset, joiden pohjalta niitä on käyty. Kolmannessa luvussa esitän tarkemmin tutkimusongelmani, sekä teoreettisen viitekehyksen ja tutkimusmetodin, joiden pohjalta näihin kysymyksiin vastaan. Luvussa neljä kerron, mistä lähtökohdista eläimiin liittyvää tutkimusta tehdään ja kuinka se linkittyy vallan ja politiikan tutkimukseen, sekä esittelen tutkimusaiheeni kannalta tärkeää aiempaa tutkimusta. Luvuissa viisi ja kuusi siirryn itse analyysin ja sen tuottamien tulosten tarkastelemisen pariin. Esittelen ensin luvussa viisi aineistosta löytämäni eläimistä puhuttaessa käytettävät diskurssit ja tarkastelen, miten ne käyttävät valtaa eläimiä kohtaan. Lisäksi analysoin diskurssien ja siten vallankäytön kohdistumista eri eläinryhmiin. Luvussa kuusi puolestaan tarkastelen diskurssien käyttöä ja siten eläimiin kohdistuvaa vallankäyttöä puolueittain. Lopuksi luvussa seitsemän esitän tutkielmani johtopäätökset ja vertaan tutkimustuloksiani aiempaan tutkimukseen.

2. Aineistona eduskunnan täysistuntopuheenvuorot

Eduskunnan täysistuntopuheenvuorot tarjoavat ainutlaatuisen tutkimusaineiston, jonka analysointi vaatii sen poliittisen taustan ymmärtämistä, jossa puheenvuoroja käytetään. Tarkastelen tässä luvussa ensin tätä taustaa, eli täysistuntopuheenvuorojen merkitystä suomalaisessa politiikassa ja sitä, kuinka

ne soveltuvat aineistona erilaisten eläindiskurssien löytämiseen ja analysoimiseen. Tämän jälkeen esittelen tarkemmin käyttämäni aineiston, sekä täysistuntokeskustelujen taustoittamiseksi perustiedot lakiesityksistä, joiden pohjalta niitä on käyty.

2.1. Täysistuntopuheenvuorojen merkitys

Kyösti Pekonen on kirjassaan ”*Puhe eduskunnassa*” (2011) tutkinut kansanedustajia haastatteleamalla näiden näkemyksiä eduskunnan täysistuntopuheenvuorojen merkittävytydestä. Monelle haastatellulle täysistuntopuheenvuorot näyttävät turhana ”teatterina”, koska puheenvuoroilla ei yritetä löytää aitoja ratkaisuja, eikä niillä nähdä muutenkaan olevan vaikutusta päätettävään asiaan. Moni haastatelluista myös katsoo lähetekeskustelujen jälkeisissä täysistunnoissa puheiden olevan ainoastaan toisto sille, mitä valiokunnissa on jo asiasta puhuttu, sillä puheenvuoroja täysistunnoissa käyttävät heidän mukaansa lähinnä kulloistakin asiaa käsittelevässä valiokunnassa olevat kansanedustajat. Puheiden tarkoituksena nämä haastatellut eivät näekään uusien näkökulmien esiin tuomista, vaan hallitus- ja oppositiopuolueiden välisten erojen korostamista jopa suuremmiksi, mitä ne todellisuudessa ovat. Keskeistä eduskuntatyötä on näissä näkemyksissä julkisuudelta suojassa oleva valiokuntatyö, eivät merkityksettöminä pidetyt täysistuntopuheenvuorot. (Pekonen 2011, 98–106)

Tässä tutkielmassa ja useiden muiden Pekosen haastatteleminen kansanedustajien näkemyksissä täysistuntopuheenvuorot nähdään päinvastaisesti hyvinkin merkityksellisinä. Merkityksellisiä niistä tekee niiden julkisuus; täysistuntopuheenvuorot kirjataan eduskunnan pöytäkirjoihin ja ne ovat vapaasti saatavilla median ja laajan yleisön tarkasteltaviksi. Puheiden yleisö onkin toisten kansanedustajien sijaan ensiarvoisesti media ja kansalaiset, minkä vuoksi monet haastatelluista kansanedustajista pitävät puheita demokratian toteutumisen kannalta tärkeinä. Täysistuntopuheenvuorojen avulla on heidän mukaansa mahdollista tuoda esille eduskuntaryhmän ja yksittäisen kansanedustajan poliittisia linjoja, näkemyksiä ja niiden perusteluja suurelle yleisölle, oli osa näkemyksistä jo esitetty valiokunnissa julkisuudelta piilossa tai ei. Samalla puheenvuorot paljastavat puolueiden välisiä eroja näkemyksissä ja siinä, mitkä asiat koetaan tärkeiksi, puheenvuorojen pitämisen arvoiksi. (Pekonen 2011, 98–106)

Koska eläimistä puhutaan puolueiden virallisissa ohjelmissa edelleen melko vähän, nousee täysistuntopuheenvuorojen arvo puolueiden näkemysten ja niiden välisten erojen tutkimisessa erityisen korkealle. Aineistona ne mahdollistavatkin erinomaisesti erilaisten eläinten asemaa määrittelevien diskurssien löytämisen ja niiden tarkastelemisen sekä puolueiden, että yksittäisten kansanedustajien linjana. Täysistuntopuheenvuoroja pitäessään kansanedustajilla on nimittäin mahdollisuus tuoda esille paitsi puolueensa linjaa, myös omaa agendaansa ja itselleen tai äänestäjilleen tärkeitä asioita, toisin kuin vaikkapa valiokuntatyössä, jossa puolueen linja sitoo edustajia tiukemmin (Pekonen 2011, 98–

106). Tutkielmani rajaamiseksi tarkastelen analyysissäni puheenvuoroja ja niistä löydettyjä diskursseja kuitenkin vain puolueiden kautta, olettaen puhujien edustavan puheenvuoroillaan ainakin suunnilleen puolueensa linjoja.

2.2 Tutkimusaineisto ja sen soveltuvuus

Tutkimusaineistokseni olen valikoinut yhdeksästä hallituksen esityksestä, lakiesityksestä ja kansalaisaloitteesta käydyt täysistuntopuheenvuorot, jotka ovat peräisin seitsemästä eduskunta.fi-sivuston kautta haetusta eduskunnan täysistunnon pöytäkirjasta. Puheenvuoroja aineistoon sisältyy 118, joista varsinaisia kansanedustajien puheenvuoroja on 114, yksi on valiokunnan mietinnön esittelypuheenvuoro ja kolme vastuuministerin puheenvuoroja. Tämän aineiston valikoimisessa johtava periaatteeni on ollut, että siinä tulisi edustetuksi mahdollisimman laajasti erilaisissa rooleissa yhteiskunnassa olevia eläinryhmiä, sekä keskeisiä eläinten asemaan vaikuttavia teemoja vaalikaudelta 2019–2022.

Aineistoni kattaa vain murto-osan vaalikaudella eläimistä käydyistä keskusteluista, mutta sen rajaaminen näillä periaatteilla muodostui tutkielman rajojen vuoksi välttämättömäksi. Vaikka aineistoni on vain otos, eikä kykene siksi edustamaan jokaista eläinlajia, jota vaalikaudella 2019–2022 on käsitelty tai diskurssia, jota eläinaiheiset puheenvuorot ovat ilmentäneet, katson sen muodostavan kuitenkin suhteellisen hyvän ja edustavan katsauksen eläimiin liittyvistä puheenvuoroista. Aineistoon nimittäin sisältyy sekä täysistuntokeskusteluita yleisemmin eläinten asemasta ja oikeuksista, että keskusteluita kolmesta erilaisesta eläinryhmästä; luonnoneläimistä, lemmikki- ja harrastuseläimistä sekä tuotantoeläimistä. Aineistossa puheenvuoroja esittävät myös Liike Nyt:iä lukuun ottamatta kaikki vaalikauden eduskuntaryhmät. Siten valitsemani aineiston kautta pääsee hyvin käsiksi eri puolueiden erilaisiin diskursseihin eri eläimistä. Tästä huolimatta tutkimukseni tuloksia ei voi suoraan yleistää käyttämäni aineiston ulkopuolelle.

Ensimmäisen osan aineistoani muodostavat ”*hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyviksi laeiksi*” - lakipaketista (HE 186/2022 vp, Eduskunta 2022) käydyt kolme täysistuntokeskustelua. Keskustelua käytiin lakipaketin lähetekeskustelun (Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp, Eduskunta 2022), sen ensimmäisen käsittelyn (Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp, Eduskunta 2022) ja toisen käsittelyn (Pöytäkirjan asiakohta PTK 176/2022 vp, Eduskunta 2022) yhteydessä. Yhteensä näissä keskusteluissa käytettiin 41 puheenvuoroa, joista 38 oli varsinaisia kansanedustajien puheenvuoroja, kaksi vastuuministerin puheenvuoroja ja yksi valiokunnan mietinnön esittelypuheenvuoro. Tätä osaa aineistostani kutsun eläinten hyvinvointilain aineistoryhmäksi.

Hallituksen esitys, josta keskustelua käytiin, on useiden laajasti eläimiin vaikuttavien lakien kokonaisuudistus, jota oli valmisteltu jo vuodesta 2010 asti, ja josta annettiin eduskunnalle esitys Juha Sipilän (kesk.) hallituksen kaudella vuonna 2019. Tuolloin lakipaketti kuitenkin raukesi vaalikauden päättymisen myötä. Vuonna 2022 eduskunnalle saatettu esitys pohjautui tuohon Sipilän hallituksen alkuperäiseen esitykseen, mutta lisäksi siinä huomioitiin Sanna Marinin (sdp.) hallituksen ohjelman eläinten hyvinvointiin liittyvät kirjaukset. (Eduskunta 2022)

Esityksen keskeisenä tavoitteena on sen mukaan eläinten kunnioituksen lisääminen ja näiden hyvinvoinnin sekä suojelun parantaminen. Keskeisenä keinona tähän siinä pidetään ihmisten hoidossa olevien eläinten mahdollisuutta toteuttaa joitain olennaisia käyttäytymistarpeistaan. Eläinten kohtelun, hoidon ja pitopaikan säännöksiä muokattaisiin esityksen mukaan niin, että eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua edistettäisiin aiempaa paremmin. Esityksessä laki koskisi pitkälti kaikkia ihmisen hoidossa pidettäviä eläimiä, eli muun muassa tuotantoeläimiä, seuraeläimiä, ja sirkuseläimiä, mutta siinä on mainintoja myös luonnonvaraisien eläinten kohtelusta. (HE 186/2022 vp, Eduskunta 2022). Tästä valtavasta lakipaketista käydyt täysistuntokeskustelut valikoituivat aineistooni, koska hallituksen esitys oli vaalikauden 2019–2022 keskeisin eläinten asemaan vaikuttava lakipaketti, ja siitä käydyt debatit toivat hyvin esille erilaisia diskursseja, jotka vaikuttavat sekä yleisesti eläinten asemaan, että erityisesti tuotantoeläinten asemaan.

Toisen osan aineistoani muodostavat kahden kansanedustajien tekemien lakialoitteiden yhteydessä käydyt lähetekeskustelut. Lakialoitteiden LA 71/2022 vp, ”*lakialoite Suomen perustuslain muuttamiseksi*” (Mai Kivelä vas. ynnä muut) sekä LA 39/2022 vp, ”*lakialoite eläinsuojelulain 3 §:n muuttamisesta*” (Ritva Elomaa ps. ynnä muut) lähetekeskusteluissa (Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2022 vp, Eduskunta 2022 ja Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2022 vp, Eduskunta 2022) käytettiin yhteensä 11 puheenvuoroa, joista kaksi oli lakialoitteen esittelypuheenvuoroja ja yhdeksän muita kansanedustajien puheenvuoroja. Molemmat lakiesitykset liittyvät yleisellä tasolla eläinten arvon tunnustamiseen, jotta näille voidaan turvata perusoikeudet. Tätä osaa aineistostani kutsun eläinten perusoikeuslakien aineistoryhmäksi.

Mai Kivelän (vas) ynnä muiden tekemä lakialoitteen keskeinen tavoite on eläinten hyvinvoinnin ja perusoikeuksien kunnioittaminen ja turvaaminen niinkin vahvasti kuin perustuslain suojalla. Tämä koskee esityksessä sekä luonnonvaraisia eläimiä, että ihmisen hoidosta riippuvaisia eläimiä. Edellytyksenä tälle lakiesitys katsoo olevan eläinten tunnustamisen tunteviksi yksilöiksi. (LA 71/2022 vp, Mai Kivelä vas, ym, Eduskunta 2022). Ritva Elomaan (ps) ynnä muiden tekemän lakiesityksen keskeisenä sisältönä on puolestaan eläinten itseisarvon kirjaaminen lakiin. Tämän tarkoituksena on luoda lainsäädäntöön periaatteellinen pohja eläinten oikeuksille. Lakiesitys katsoo tämän edistävän eläinten

hyvinvointia ja oikeutta yksilölliseen kohteluun, oli eläimen käyttötarkoitus ihmiselle mikä tahansa. (LA 39/2022 vp Ritva Elomaa ps, ym., Eduskunta 2022)

Valitsin nämä yleisemmällä tasolla eläinten arvoa ja perusoikeuksia koskevien lakiesitysten yhteydessä käytyt täysistuntokeskustelut tutkimusaineistooni löytääkseni eläinten arvoa periaatteellisemmalla tasolla käsitteleviä puheenvuoroja. Muissa aineistoni täysistuntokeskusteluissa puhutaan yksityiskohtaisemmin tietyistä spesifeistä eläimiin liittyvistä kysymyksistä, kun taas tämän aineiston avulla on mahdollista pureutua suoremmin siihen, näkevätkö kansanedustajat eläimille kuuluvan jonkinlaisen itseisarvon. Vaikka puheenvuorojen rajallinen määrä näissä keskusteluissa ei yksin mahdollista kovin edustavan vastauksen saamista tähän kysymykseen, tuovat ne silti merkittävää lisäarvoa eläimiin liittyvien diskurssien tarkastelemisen kannalta.

Seuraava osa aineistoani on kolme metsästyslain muuttamista koskevaa lakialoitetta, jotka kaikki käsiteltiin samassa täysistunnossa. Nämä lakialoitteet ovat ”*Lakialoite laiksi metsästyslain muuttamisesta*” (LA 54/2020 vp, Sebastian Tynkkynen ps, ym, Eduskunta 2022), ”*Lakialoite laiksi metsästyslain 90 §:n muuttamisesta*” (LA 5/2022 vp, Markku Eestilä kok., ym., Eduskunta 2022) sekä ”*Lakialoite laiksi metsästyslain muuttamisesta*” (LA 8/2022 vp, Tuomas Kettunen kesk., ym., Eduskunta 2022). Täysistunnossa lakialoitteet käytiin normaalisti läpi omina asiakohtinaan, mutta niistä kaikista oli lupa puhua myös ristiin asiakohtien välillä asioiden samankaltaisuuden vuoksi (Pöytäkirja PTK 37/2022 vp). Yhteensä keskustelua näistä lakialoiteista käytiin 32 puheenvuoron verran, joista kolme oli esittelypuheenvuoroja ja 29 muita kansanedustajien puheenvuoroja. Tätä osaa aineistostani kutsun metsästyslakien aineistoryhmäksi.

Sekä Sebastian Tynkkynen (ps.) ynnä muiden tekemän lakialoitteen, että Tuomas Kettusen (kesk.) ynnä muiden tekemän lakialoitteen keskeinen sisältö oli mahdollistaa nykyistä selkeämmin sellaisen riistaeläimen tappaminen, joka vaarantaa ihmisen tai kotieläimen turvallisuutta esimerkiksi tulemalla pihapiiriin. (LA 54/2020 vp, Sebastian Tynkkynen ps, ym, Eduskunta 2022 ja LA 8/2022 vp, Tuomas Kettunen kesk, ym, Eduskunta 2022). Markku Eestilän (kok.) ynnä muiden tekemän lakiesityksen keskeinen tavoite on puolestaan rajata valittamisoikeutta riistaeläinten kaatoluvista vain sellaisille yhdistyksille, jotka todella toimivat sillä alueella tai paikkakunnalla, jossa kaatoluvat myönnetään. Tämän tarkoituksena on aloitteen mukaan estää todellisuudessa muualla Suomessa toimivien yhdistyksien valitusoikeus, koska niillä ei katsota olevan tietoa alueellisesta kulttuurista, sekä myös siksi, että EU:n läheisyysperiaate toteutuisi, oikeuslaitos ei kuormittuisi ja investointeja uskallettaisiin tehdä. (LA 5/2022 vp, Markku Eestilä kok. ym., Eduskunta 2022)

Käytännössä kaikkien näiden aloitteiden täysistuntokäsittelyissä puhuttiin kuitenkin enimmäkseen sudesta ja susien tappamisesta sekä hätävarjelutilanteissa, että kannanhoidollisen metsästyksen muodossa. Keskustelussa nousi samalla esiin myös muita luonnoneläimiä ja kysymyksiä luonnoneläinten suhteesta koti- ja tuotantoeläimiin, jotka mahdollistavat laajemmin erityisesti luonnoneläimiin liittyvien diskurssien analysoimisen. Myös suteen yksittäisenä eläinlajina kohdistetut diskurssit ovat arvokas lisä aineistooni, jakavathan sudet tunnetusti vahvasti mielipiteitä suomalaisissa eläinkeskusteluissa.

Viimeinen osa aineistoani on ”*Kissakriisi hallintaan - kissojen tunnistusmerkinnän ja leikkauttamisen puolesta*” - kansalaisaloitteesta (KAA 4/2021 vp, Sarita Lintula ym., Eduskunta 2021) käyty lähetekeskustelu (Pöytäkirjan asiakohta PTK 122/2021 vp, Eduskunta 2021). Lähetekeskustelussa käytettiin yhteensä 34 puheenvuoroa, joista yksi oli vastuuministerin puheenvuoro ja 33 kansanedustajien puheenvuoroja. Tätä osaa aineistostani kutsun kissakriisi-kansalaisaloitteen aineistoryhmäksi

Aloitteen keskeisenä vaatimuksena eduskunnalle on, että kissojen hallitsemattoman lisääntymisen estäminen tulisi säätää kissojen omistajien velvollisuudeksi, ja näiden tulisi kastroida tai steriloida vapaana ulkoilevat kissat. Lisäksi kissojen omistajien tulisi tunnistusmerkitä kissat mikrosiruilla ja merkitä nämä valtakunnalliseen rekisteriin. Näiden toimien tavoitteena on kansalaisaloitteen mukaan vapaasti lisääntyvien kissapopulaatioiden määrän hillitseminen, sekä vapaana olevan kissan omistajan löytämisen helpottaminen. (KAA 4/2021 vp, Eduskunta 2021)

Valitsin tästä kansalaisaloitteesta käydyn keskustelun aineistooni edustamaan yleisemmin eduskunnan lemmikkieläimiin liittyviä keskusteluita. Lisäksi keskustelussa nousee kissojen ohella esiin myös joitain luonnoneläimiin liittyviä aiheita. Kun huomioidaan vielä puheenvuorojen suuri määrä, laajentaa tämä kansalaisaloitteen lähetekeskustelu merkittävästi analyysini kattavuutta.

3. Tutkimusongelmat, sosiaalinen konstruktionismi ja diskurssianalyysi

Edellä esitellyn aineiston pohjalta pyrin vastaamaan kahteen tutkimusongelmaan. Näistä ensimmäinen on, millaisia eri diskursseja täysistuntojen eläinaiheisista puheenvuoroista rakentuu ja millaista eläimiin kohdistuvaa valtaa ne käyttävät. Toinen tutkimusongelmaani on selvittää, miten näiden diskurssien käyttö kohdistuu eri eläinryhmiin ja miten niiden käyttö jakautuu puolueittain.

Perusteltu vastaaminen näihin tutkimusongelmiin edellyttää niiden tarkastelemiseen soveltuvaa teoriakehystä ja metodologiaa. Tutkielmani teoriapohjana käytän sosiaalista konstruktionismia. Tutkimusmetodina käytän puolestaan sosiaaliseen konstruktionismiin läheisesti linkittyvää diskurssianalyysia sen kriittistä suuntausta hyödyntäen.

3.1 Sosiaalinen konstruktionismi

Sosiaalinen konstruktionismi on monitieteellinen teoria, joka on ammentanut vaikutteita useilta tieteenoiloilta, muun muassa filosofiasta, kielitieteistä ja sosiologiasta (Burr 2015, 2). Alun perin sosiaalista konstruktionismia sovellettiin tietämisen teoriana erityisesti viestintäopissa ja sosiologiassa (Galbin 2014,82). Nykyään se on kuitenkin laajasti käytetty teoriakehys sosiaalitieteiden lisäksi muillakin yhteiskuntatieteiden aloilla, valtiotiede mukaan luettuna.

Sosiaalinen konstruktionismi keskittyy teoriana tutkimaan ihmisten välistä vuorovaikutusta ja siitä koituvia seurauksia (Burr 2015). Sen erityisenä kiinnostuksen kohteena on, kuinka ihmiset muodostavat tulkintoja maailmasta ja itsestään osana sitä. Näiden tulkintojen tutkiminen on tärkeää, koska syntyneet käsitykset maailmasta vaikuttavat suoraan ihmisten toimintaan. (Gergen 1985, 266)

Teorian lähtöoletuksena on, etteivät ihmiset koskaan kykene saamaan universaalista todellisuudesta objektiivista tietoa, vaan ainoastaan muodostamaan todellisuudesta subjektiivisia käsityksiä omiin havaintoihinsa ja sosiaalisessa vuorovaikutuksessa syntyneisiin tarinoihin pohjautuen. Yksilöillä on näin omiin havaintoihinsa perustuvat käsitykset todellisuudesta, jotka yhdistyvät muiden ihmisten todellisuuden tulkintoihin sosiaalisen vuorovaikutuksen kautta. (Galbin 2014, 82). Tulkintamme todellisuudesta eivät olekaan koskaan absoluuttinen totuus, vaan erilaisten todellisuuskäsitysten keskinäisen vuorovaikutusprosessin tulos (McLeod 1997). Näin myös kansanedustajien eläimiin liittyvät käsitykset ovat subjektiivisia, vuorovaikutuksessa rakentuneita tulkintoja ja tarinoita absoluuttisen totuuden sijaan.

Koska absoluuttisia totuuksia ei sosiaalisen konstruktionismin mukaan ole, suhtautuu se kriittisesti erilaisiin totuutena esitettyihin ”itsestäänselvyyksiin” ja pyrkii haastamaan niitä. Useimmiten nämä vallitsevat käsitykset eivät perustu edes empiriseen havainnointiin, vaan ovat muodostuneet retorikan, neuvottelujen ja konfliktien seurauksena. (Gergen 1985, 267–268). Vallitsevilla käsityksillä on merkitystä, koska ne palvelevat joitain intressejä toisten intressien kustannuksella (Burr 2015, 9) ja merkittävimmin niistä hyötyvät ne, joilla on eniten valtaa (McLeod 1997). Niinpä sosiaalisen konstruktionismin mukaisesti puolueiden ja kansanedustajien erilaiset käsitykset ja niiden sisältämät ”itsestäänselvydet” eläimistä palvelevat eri intressejä ja käyttävät valtaa määritellessään eläinten aseman ja näille kuuluvat oikeudet tietynlaisiksi.

Sosiaalisen konstruktionismin teoria muodostaakin hyvät lähtökohdat eduskunnan täysistuntojen heenvuorojen kriittiseen tarkasteluun. Yleisenä kattoteoriana se ei kuitenkaan ole tarpeeksi tarkkarajainen analyysiani varten, vaan vaatii tuekseen käytännönläheisemmän tutkimusmenetelmän. Tähän tarkoitukseen sovellan työssäni diskurssianalyysia ja sen kriittistä suuntausta.

3.2 Diskurssianalyysi metodina

Diskurssianalyysi on monitieteellinen tutkimusmenetelmä, joka on omaksunut elementtejä muun muassa kielitieteestä, kognitiivisesta psykologiasta ja antropologiasta (Fairclough 1989, 11). Sen tutkimuskohteena on kielenkäyttö erilaisissa konteksteissa ja erityisesti se, millaisia merkityksiä annamme kielelle. Diskurssianalyysi tarkastelee kielenkäytön lisäksi sosiaalisia käytänteitä ja niiden välistä vuorovaikutusta. (Gee ja Handford 2012, 1–5)

Diskurssianalyysin teoriapohja on sosiaalisessa konstruktionismissa. Sosiaalisen konstruktionismin tavoin sen lähtökohtana on, etteivät sosiaaliset todellisuudet ole absoluuttisia totuuksia, vaan ne luodaan kielenkäytön avulla erilaisissa sosiaalisissa käytänteissä. Diskurssianalyysissa kielenkäytön nähdään antavan merkityksen kohteille, joista puhutaan, ja samalla joko rakentavan, purkavan, uusintavan tai muuttavan sosiaalista todellisuutta. Sosiaalisia todellisuuksia on lähes rajaton määrä, koska ne ovat aina sidoksissa omiin, ainutlaatuisiin toimintaympäristöihinsä. Kaikki toimijat sijoittuvat aina useisiin sosiaalisiin todellisuuksiin, ja nämä todellisuudet sitovat heitä. (Jokinen ym. 2016, 25–50). Kansanedustajien kielenkäyttö täysistunnoissa tuottaa siten erilaisia sosiaalisia todellisuuksia, jaettuja käsityksiä, jotka määrittävät vahvasti eläinten asemaa ja heihin kohdistuvaa vallankäyttöä.

Diskurssit ovat näiden sosiaalisten todellisuuksien rakennuspaloja. Ne voidaan määritellä sosiaalisessa kanssakäymisessä rakentuneiksi, suhteellisen yhdenmukaisiksi merkitysjärjestelmiksi. (Jokinen ym. 2016, 25–50). Ne ovat kielenkäyttöä, joilla luodaan erilaisia merkityksiä sosiaalisen vuorovaikutuksen tuloksena ja rakennetaan maailmaa tietynlaisesta sosiaalisesta näkökulmasta käsin (Fairclough 2012, 11). Tutkielmassani diskurssilla tarkoitan samankaltaisia merkityksiä jakavia puhetapoja eläimistä, esimerkiksi eri puheenvuoroissa ilmenevää diskurssia eläimistä resurssina ihmiselle.

Moninaisten diskurssien välillä vallitsee jatkuva keskinäinen kilpailu. Tässä kilpailuissa osa diskurssista vakiintuu toisten kustannuksella, mikä heikentää diskurssien moninaisuutta ja synnyttää erilaisia valtasuhteita. (Jokinen ym. 2016, 17–22). Näistä diskurssianalyysin lähtökohdista selvitän, mitkä diskurssit ovat täysistuntopuheenvuoroissa eläinryhmittäin ja puolueittain muita vahvemmin edustettuina ja siten vakiintuneempia, ja mitkä diskurssit jäävät puolestaan tällaisten vahvempien diskurssien varjoon. Tämä on tärkeää, koska mitä vahvemmin jokin diskurssi on puheenvuoroista havaittavissa, sitä voimakkaampi valta sillä on määritellä ihmisten käsityksiä, ja sitä kautta eläinten asemaa ihmisen hallitsemassa maailmassa.

Diskurssianalyysiin voi karkeasti jaettuna toteuttaa joko analyttisestä tai kriittisestä näkökulmasta. Erona näiden lähestymistapojen välillä on niiden suhtautuminen kielenkäytön alistussuhteisiin.

Analyttinen diskurssianalyysi lähestyy tutkittavia diskursseja mahdollisimman vähin ennakko-oletuksin, ja pyrkii tarkastelemaan, sisältävätkö ne alistussuhteita. Sen sijaan kriittisessä diskurssianalyysissä diskurssien oletetaan jo lähtökohtaisesti sisältävän alistussuhteita, ja se keskittyy paljastamaan, millaisilla kielellisillä käytänteillä näitä ylläpidetään. (Juhila 2016, 369–407). Näistä suuntauksista painotan tutkielmassani kriittistä diskurssianalyysia, jonka kautta tarkastelen, millaista alistavaa valtaa aineistosta löytyvät diskurssit eläimiä kohtaan käyttävät. Diskurssien kieliopillisen ja retorisen rakentumisen tutkimuksen rajaan kuitenkin tämän tutkielman ulkopuolelle.

3.3 Kriittinen diskurssianalyysi

Analyttisen diskurssianalyysin tavoin kriittinen diskurssianalyysi tarkastelee sosiaalisia todellisuuksia ihmisten luomuksina. Sen kriittisyys tulee siitä, että se näkee nämä todellisuudet usein ihmisiä rajoittavina ja kärsimystä tuottavina asioina, jotka vaativat korjaamista. Se ei pyri pelkästään kuvaamaan näitä sosiaalisia todellisuuksia, vaan myös selittämään, millaiset rakenteet, mekanismit ja historialliset taustat ovat näiden todellisuuksien synnyn taustalla. (Fairclough 2012, 9–10).

Työssäni laajennan kriittisen diskurssianalyysin koskemaan ihmisten lisäksi eläimiä. Lähtökohtani on siinä, että ihmiset ovat kyllä luoneet ne sosiaaliset todellisuudet, joissa eläimet elävät, mutta ne rajoittavat ja aiheuttavat kärsimystä ihmisten sijasta ensisijaisesti eläimille. Tutkielmani rajaamiseksi joudun kuitenkin jättämään näiden kärsimystä aiheuttavien todellisuuksien syntyhistorian ja taustalla olevien mekanismien käsittelyn työni ulkopuolelle ja keskittymään diskursseilla tuotettuun, ihmisten eläimiin kohdistamaan vallankäyttöön.

Koska kriittinen diskurssianalyysi ei ole vain sosiaalisten todellisuuksien neutraalia kuvailua ja selittämistä, siihen kuuluu olennaisesti näiden todellisuuksien normatiivinen arvioiminen suhteessa joihinkin valitusta näkökulmasta riippuviin arvoihin. Vaikka mitään tutkimusta ylipäättänsä ei voida toteuttaa arvotyhjiössä, kriittisessä diskurssianalyysissä arvojen merkitys korostuu, sillä sen pohjimmaisena tavoitteena on muutoksen aikaansaaminen sosiaalisiin todellisuuksiin kärsimyksen vähentämiseksi. (Fairclough 2012, 9–10). Tätä kriittinen diskurssianalyysi pyrkii toteuttamaan paljastamalla vallankäyttöä diskursseissa ja haastamalla vallitsevia, epäoikeudenmukaisuutta tuottavia käsityksiä todellisuudesta (Statham 2022). Tämän tutkielman normatiivisen arvioinnin perustana on suhtautuminen eläimiin moraalisesti arvokkaina, itseisarvoisina olioina ja tarkastelen diskurssien tuottamaa vallankäyttöä analyysissäni tätä arvopohjaa vasten. Pyrin näin omalta osaltani haastamaan vallitsevia eläinten alistussuhteita ja vaikuttamaan kärsimystä tuottavan todellisuuden muuttamisen puolesta.

Vallankäytön ja diskurssien yhteys piilee kriittisen diskurssianalyysin mukaan ideologioissa. Ideologia tulkitaan kriittisen diskurssianalyysin näkökulmasta jonkin valtaapitävän sosiaalisen ryhmän

uskomusjärjestelmänä, jonka tarkoitus on auttaa ryhmää legitimoimaan ja säilyttämään valtansa. Tätä vallan säilyttämisen tavoitetta toteutetaan tuottamalla ideologiaa palvelevia diskursseja. Kriittisen diskurssianalyysin tavoitteena on puolestaan paljastaa diskursseissa piilevät ideologiset olettamukset, jotta ne voidaan kyseenalaistaa. (Statham 2022,10). Tässä tutkielmassa ideologiset olettamukset tarkoittavat puolueiden ja kansanedustajien täysistunnoissa esittämistä diskursseista ilmeneviä käsityksiä eläimille kuuluvasta asemasta. Niiden takana olevia intressejä ovat puolestaan joko ihmisten valta-aseman ja etujen pönkittäminen, halu puolustaa eläinten oikeuksia ja etuja, tai jonkinlaiset näiden yhdistelmät.

4. Eläintutkimus, eläimet diskursseissa ja vallankäytön kohteina

Ennen varsinaisen diskurssianalyysin suorittamista avaan tässä luvussa vielä ihmis-eläinsuhteiden tutkimuksen, tai lyhyesti eläintutkimuksen tutkimussuuntausta, jonka puitteissa analyysini suoritan. Tuon esille sen keskeiset käsitteet ja lähtökohdat, jotka toimivat myös oman tutkielmani lähtökohtina ja normatiivisena näkökulmana. Lisäksi tarkastelen aiemman tutkimuksen kautta yleisesti eläinten asemaa diskursseissa, vallankäytön kohteina ja politiikassa. Lopuksi esittelen vielä tutkielmani kannalta merkittävää aiempaa suomalaista tutkimusta.

4.1 Eläintutkimuksen lähtökohdat ja keskeiset käsitteet

Eläintutkimus on monitieteellinen, eläinten ja ihmisten välisiä suhteita analysoiva tutkimussuuntaus, jonka keskeisiä tutkimuskohteita ovat ihmisten näkemykset eläimistä, eläinten kohtelu ja eläinten vaikutus ihmisiin ja maailmaan yleisesti. (Shapiro 2020). Tutkimussuuntauksen otettua ensiaskeleensa 1970-luvulla se on kehittynyt ja laajentunut yhä useammalle akateemiselle alalle (Kalof 2014, 1). Tätä akateemisen kiinnostuksen kasvua eläimiä kohtaan on kutsuttu eläimelliseksi käännteeksi, jossa tieteen ihmiskeskeisyyteen on alettu suhtautua kriittisesti ja asetettu sen sijaan eläimet tutkimuksen keskiöön (Andersson Cederholm 2014, 5).

Tutkimussuuntauksena eläintutkimus edustaa kriittistä, normatiivisesta näkökulmasta tehtävää tutkimusta, jonka tärkein tutkimusta ohjaava lähtökohta on eläinten moraalisen itseisarvon tunnustaminen (Shapiro 2020), mikä on myös tämän tutkielman normatiivinen perusta. Eläinten moraalista itseisarvoa on perusteltu useilla moraalifilosofisilla teorioilla, jotka painottavat eläinyksilöiden kokemuksellisuuden tärkeyttä (Aaltola 2004). Kokemuksellisuuden voi esimerkiksi eksperiantilistisen hyvinvointiteorian mukaan määritellä yksilön kyvyksi tuntea hyvinvointia, eli yksilön tuntemukseksi omasta hyvästä tai huonosta olostaan. Kaikki yksilöt, jotka kykenevät tällaiseen hyvinvoinnin kokemukseen, ja joiden hyvinvointia voidaan muuttaa joko kohdellen yksilöitä näiden hyvinvointia parantavalla, tai sitä heikentävällä tavalla, tulisi puolestaan tunnustaa moraalin piiriin kuuluvaksi. Jos

yksilöllä on jonkinasteinen tietoisuus, eli kokemusmaailma, tätä voidaan siis kohdella moraalisesti oikein tai väärin. (Bernstein 1998). Tällä perusteella jonkinnäköisen tietoisuuden omaaville eläimille kuuluu moraalinen itseisarvo.

Useiden eläinlajien kyvyistä tuntea erilaisia fyysisiä ja psyykkisiä tunteita, eli kokea hyvinvointia, on jo runsaasti tieteellistä todistusaineistoa ja tutkimustietoa eläinten tunnekyvyistä syntyy jatkuvasti lisää. Esimerkiksi kyky aidon kivun tuntemiseen, joka ei ole pelkästään vaistomainen väistämisreaktio, vaikuttaa olevan vähintäänkin kaikilla selkärangkaisilla. Lisäksi tätä kykyä on löydetty jo myös eräiltä selkärangattomilta, kuten mustekaloilta ja joiltain äyriäislajeilta. Myös kyky sellaisiin psyykkisiin perustunteisiin kuin iloon, suruun, pelkoon ja aggressioon on jo löydetty kaikilta tutkituilta nisäkäs- ja lintulajeilta. (Telkänranta 2015). Kyky kokea hyvinvointia ja siitä johdettuna moraalinen itseisarvo kuuluu siis vähintäänkin laajalle joukolle eläinlajien edustajista, ellei kaikille.

Muihin eläintutkimuksen tärkeisiin lähtökohtiin eläinten moraalisen itseisarvon tunnustamisen lisäksi kuuluu muun muassa ihmisen ja eläimen välisen jaon ristiriitaisuuden tunnistaminen, sillä ihminen on eläin (Shapiro 2020). Tämä saattaa kuulostaa itsestään selvältä, mutta ihmisten ja eläinten erillisyys on kuitenkin edelleen sitkeä ja vaikutusvaltainen, sosiaalisesti rakennettu käsitys (Ritvo 2007, 119; Taylor 2011, 5). Ihmisen tieteellistä määritelmää eläimenä ei ole ihmisten keskuudessa kunnolla sisäistetty, vaan eläimiksi on määritelty kaikki muut lajit kuin ihminen, ja jonkun ihmisen kutsumista eläimeksi pidetään loukkauksena. Tällä eronteolla ihminen on määritellyt käsitystä ihmissyydestä antiikista saakka: Ihminen on ihminen, koska on eläinten yläpuolella älyllisten kykyjensä ansiosta. (Sax 2011). Tällaiset käsitykset johtavat antroposentrismiin, eli ihmiskeskeisyyteen, ja spesismiin, eli lajisortoon, joiden vastustaminen kuuluu eläintutkimuksen tärkeimpiin lähtökohtiin.

Antroposentrismillä tarkoitetaan asenteita ja uskomuksia, jotka asettavat ihmisten arvot ja kokemukset tärkeimmiksi (DeLapp 2011, 37) ja ihmisen siten kaikkien muiden olentojen, niin kasvien, sienten kuin eläintenkin, yläpuolelle (Milligan 2011,225). Se dominoi keskusteluja muiden eläinlajien ja luonnon asemasta (DeLapp 2011, 37), vaikuttaen moraalikäsityksiimme näiden arvosta ja sitä myötä näitä kohtaan harjoitettavaan politiikkaan (Boddice 2011, 1). Spesismi puolestaan on antroposentrismien alakäsite, jolla tarkoitetaan suppeammin ihmisten arvottamista muiden eläinlajien yläpuolelle (Milligan 2011,225) ja oman lajin intressien asettamista muiden lajien intressien edelle, vaikka ne olisivat ihmisen intressejä merkittävämpiä (Singer 1995, 6–9). Yleinen esimerkki tästä on ihmisen taloudellisen hyödyn asettaminen eläimen hyvinvoinnin ja elämän yläpuolelle, vaikka eläinten intressit tässä tapauksessa ovat ainakin eläintutkimuksen ja tämän tutkielman omaksumasta näkökulmasta selvästi moraalisesti merkittävämpiä.

4.2 Eläimet diskursiivisen vallankäytön kohteina ja poliittisessa päätöksenteossa

Koska eläimillä on annettu useita rooleja yhteiskunnassa, aina kumppanina toimivista lemmikeistä ruokana toimiviin lihankimpaleisiin, puhutaan heistä myös useissa erilaisissa diskursseissa ja osana useita ideologioita. Osa näistä diskursseista taistelee eläinten puolesta, mutta useimmat diskurssit ovat eläinten kannalta tuhoisia, ja kannustavat heidän huonoon kohteluunsa. Näissä diskursseissa eläimet esitetään erilaisin kielellisin keinoin vähempiarvoisina muun muassa ”se”-pronominia käyttämällä, joka asemoi eläimet esineiksi ja koneiksi elävien olentojen sijasta. Näitä diskursseja rakentavat erityisesti ryhmät, joiden kaupallisia intressejä eläinten huono kohtelu edistää, kuten eläintuotannon edustajat. (Stibbe 2012)

Koska eläimet itse eivät kykene tuottamaan vastadiskursseja, tai suostumaan kohteluunsa, jäävät he ihmisten diskurssien vallan ja siitä seuraavan kohtelun armoille. (Stibbe 2012, 19–20). Tämä on johtanut alistavaan vallankäyttöön, joka ilmenee konkreettisesti eläimille esimerkiksi vangitsemisena, eläinlajille tyypillisen käyttäytymisen estämisenä, fyysisen harmin aiheuttamisena ja tappamisena. Eläinten marginalisointi, eli vähämerkityksellisiksi tekeminen määrittelemällä heidät diskursseissa ihmisten ruoaksi ja resursseiksi, ylläpitää tätä alistavaa vallankäyttöä. (Cudworth 2014). Tämän kärsimystä tuottavan vallankäytön estäminen on ennen kaikkea poliittinen kysymys, voidaanhan etenkin kaikkien kesytettyjen eläinten kohteluun vaikuttaa suoraan lainsäädännöllä (Donaldson ja Kymlica 2014), mutta myös villieläimien asemaan esimerkiksi metsästys- tai kaavoituslaeilla.

Joitain muutoksia eläinten paremman kohtelun hyväksi onkin saatu aikaan viimeisen kahden vuosisadan aikana eläinten hyvinvoinnin noustua länsimaissa politiikan asialistalle (Beatson 2011). Lisääntynyt tietämys eläinten kyvyistä, hyvinvoinnista ja oikeuksista on vaikuttanut yhteiskunnallisiin arvoihin ja johtanut politiikassa lainsäädännöllisiin muutoksiin eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi (Wissenburg ja Schlosberg 2018, 1–14). Nykyään useimmissa maailman maissa onkin voimassa eläinlainsäädäntöä, joka pohjautuu eläinten hyvinvoinnin näkökulmaan. Tämä hyvinvointinäkökulmasta lähtevä lainsäädäntö tarjoaa sekä tuotantoeläimille, että villieläimille jonkinlaista suojaa muun muassa heitteillejätöltä ja tietyiltä räikeimmiltä pahoinpitelyn muodoilta, sekä rajatusti muita oikeuksia. Monia julmia eläinten kohtelutapoja kuitenkin sallitaan edelleen, pitkälti vaikutusvaltaisten intressiryhmien, kuten maatalouden ja lääketeollisuuden onnistuneen lobbauksen tuloksena. (Beatson 2011)

Ylipäätensä eläinlainsäädännön tavoitteena on ollut eläinten ”turhan” kärsimyksen välttäminen, mutta ei eläinten käytön kieltäminen kokonaan (Aaltola 2004, 15). Hyvinvointinäkökulman sijaan eläinten oikeuksia painottavat ryhmät ovat kritisoineet tätä lähestymistapaa siitä, ettei se mene

tarpeeksi pitkälle, ja niin sanotusti radikaaleimmat ovat vaatineet kokonaan eläinten dominoinnista ja omistuksesta luopumista (Beatson 2011). Huomioin täysistuntopuheenvuorojen diskursseja ja niiden vallankäyttöä tarkastellessani näiden näkökulmien merkittävän eron; vain eläinoikeusnäkökulma haastaa kokonaan eläimiin kohdistuvan vallankäytön oikeutuksen. Ennen tätä tarkastelua esittelen vielä analyysini kannalta merkittäviä aiemman suomalaisen eläintutkimuksen löydöksiä.

4.3 Aiempaa suomalaista eläintutkimusta

Elisa Aaltola ja Sami Keto esittävät toimittamansa teoksen ”*Eläimet yhteiskunnassa*” (2015) johdannossa, että ihmisten tavat hahmottaa, kuvailla ja asemoida muunlaisia eläimiä eri rooleihin yhteiskunnassa voidaan jakaa vähintäänkin neljään yleisluokkaan. Nämä luokat ovat eläin kuolleen ruumiina tai ruumiineritteenä, eläin funktionaalisenä eli toiminnallisena olentona, eläin sosiaalisena ja vastavuoroisena olentona, sekä eläin itsellisenä toimijana. (Aaltola ja Keto 2015, 7–13). Tätä luokittelua käytetään usein suomalaisessa eläintutkimuksessa (Herlin 2021) ja sen pohjalta olisi mahdollista analysoida myös täysistuntopuheenvuoroja, voihan Aaltolan ja Kedon luokkien nähdä ilmentävän tärkeimpiä eläimiin liittyviä, vallankäyttöä sisältäviä diskursseja. En kuitenkaan pohjaa omaa analyysiani suoraan tähän luokitteluun, vaan jaan puheenvuorot omiin diskurssiluokkiini, joiden katson antavan tarkemman kuvan juuri näissä puheenvuoroissa esiintyneistä diskursseista. Lyhyen vertailun mahdollistamiseksi luvussa seitsemän omasta aineistostani löytyneiden diskurssien ja Aaltolan ja Kedon diskurssiluokittelun välillä esittelen vielä heidän luokittelunsa tarkemmin.

Aaltolan ja Kedon ensimmäinen luokka, eläin kuolleen ruumiina tai ruumiineritteenä, tarkoittaa tapaa kuvata ja asemoida eläimen ruumis, liha, tai tämän tuottamat ainekset, kuten maito ja kananmunat ruoaksi. Melko samanlainen hahmotustapa, jossa eläin myös näyttäytyy ihmisen näkökulmasta resurssina, on eläimen ajattelemisen tämän funktion, toiminnallisuuden kautta. Tällöin eläimet asemoidaan ihmisten palvelujen ja hyödykkeiden tuottajiksi, joiden tuotoksia ovat esimerkiksi eläinten kehoista saadut lääkkeet, tai eläimien tuottama hupi esimerkiksi harrastusvälineinä, metsästyksen kohteina ja katseiden kohteina vaikkapa eläintarhoissa. (Aaltola ja Keto 2015, 7–13)

Kolmas luokka, eläimien näkeminen sosiaalisina ja vastavuoroisina, eroaa merkittävästi aiempien luokkien suhtautumistavoista. Tässä ajattelutavassa eläimet, yleensä lemmikit, nähdään sosiaalisina olentoina, jotka kommunikoivat ihmisille ja antavat näille rakkautta, uskollisuutta ja huomiota. Tällainen hahmotustapa saa ihmiset usein vastavuoroisesti kiintymään vahvasti eläimiin. (Aaltola ja Keto 2015, 7–13)

Neljäs luokka Aaltolan ja Kedon luokittelussa, itselliset eläimet, kuvaa ihmisten tapaa ajatella luonnoneläimiä itsellisinä toimijoina, jotka sekä mukautuvat ihmisen luomaan järjestykseen, että

haastavat sitä. Luonnoneläimet eivät ole ihmisen suoran hallinnan alaisia, ja ovat siksi ihmisille näkymättömämpiä, mutta jotka juuri tästä syystä haastavat täydellisen ihmiskeskeisyyden maailmankuvaa: Ihminen ei voi hallita kaikkea. Erityisesti petoeläimet hahmotetaan usein tähän itsellisten eläinten luokkaan kuuluviksi. (Aaltola ja Keto 2015,7–13).

Myös Ilona Herlin viittaa artikkelissaan ”*Eläin eduskunnassa*” (2021) Aaltolan ja Kedon luokitteluun, ja tarkastelee osin sen pohjalta omia tutkimuslöydöksiään. Tässä laajassa artikkelissa Herlin tutkii eläinten ja ihmisten välisten suhteiden kielellistä rakentumista muun muassa eduskunnan puheenvuoroissa vaalikaudella 2015–2019. Keskeisenä tutkimuskohteena on eläimiin kohdistuva kielellinen vallankäyttö ja sen ideologisuus, sekä eläinsuhteiden historiallinen taustoittaminen. Analyysissään hän tarkastelee kolmen eduskuntapuolueen, keskustan, vihreän liiton ja perussuomalaisten eläimistä käyttämiä kehyksiä ja niiden luomia tarinoita, joilla pyritään luomaan erilaisia ideologioita ja mielikuvia. Artikkelit edustaa kielentutkimuksen ekolinguistiikan tutkimussuuntausta, ja kiinnittää erityistä huomiota kielellisten rakenteiden analyysiin ja siihen, luodaanko niillä kuvaa eläimistä passiivisina, kontrollin ja toiminnan kohteina, vai aktiivisina itsellisinä toimijoina. (Herlin 2021)

Koska Herlinin laaja artikkeli muistuttaa tutkimusaiheeltaan ja tutkimusaineistoltaan läheisesti omaa tutkielmaani, käyn tässä läpi niiden eroja ja yhtäläisyyksiä, sekä esittelen joitakin Herlinin keskeisiä tutkimustuloksia hänen tutkimistaan puolueista, joita vertailen lyhyesti luvussa kuusi vihreiden, perussuomalaisten ja keskustan osalta omiin tutkimustuloksiini. Sekä tämä tutkielma, että Herlinin artikkeli tarkastelevat omilla painotuksillaan eläinten kuvailemista kielellisesti tavalla, joka asemoi eläimet jonkinlaiseen rooliin ja sisältää siten vallankäyttöä. Herlinin artikkelissa tutkimusote on kuvaileva ja analyttinen ja se keskittyy tuomaan esille aineistosta nousevia suhtautumistapoja eläimiin, taustoittaen niitä niin historiallisesti kuin tutkimuskohteeksi valittujen puolueiden ideologioiden kautta. Artikkelissa pyritään esittämään sekä yleisesti puheenvuoroista esiin nousevia kehystyksiä eläimistä, että analysoimaan laajemmin kunkin kolmen puolueen eläimiin liittyvät ”tarinat”, jotka määrittelevät niiden suhdetta eläimiin. Aineistona artikkelissa käytetään muun muassa kaikkia ”eläin”-hakusanalla löydettyjen lakiesitysten pohjalta käytettyjä puheenvuoroja vaalikaudelta 2015–2019, sekä joitakin keskustan, vihreiden ja perussuomalaisten eläimiin liittyviä puolueohjelmia.

Tämän tutkielman pyrkimys löytää aineistostaan erilaisia yleisimpiä eläimiin liittyviä diskursseja muistuttaa varsin läheisesti Herlinin etsimiä ”kehyksiä”. Myös niiden jakauman tutkiminen sekä eläinryhmien, että puolueiden osalta muistuttaa osin Herlinin artikkelin analyysia. Erona Herlinin artikkeliin on oman tutkielmani rajoitetun pituuden vuoksi suppeampi käsittely eduskunnan eläinkeskusteluista, joka ei mahdollista puolueiden eläinsuhteiden vertailemista syvällisesti eläinryhmittäin, vaan lähinnä yleisemmällä tasolla. Toisaalta olen tutkielmassani tarkastellut kolmen puolueen sijaan

kaikkien vaalikauden 2019–2022 eduskuntapuolueiden eläindiskursseja. Myös diskurssien yleisyyden määrällinen tutkimus, ja kriittinen, vallankäytön analysoimiseen keskittyvä tutkimusotteeni erottavat tutkielmani Herlinin artikkelista, kuten myös tuoreempi aineistoni vaalikaudelta 2019–2022. Yhtäläisyydet ja erot Herlinin artikkelin ja tämän tutkielman välillä tekevät tutkimustuloksien vertailusta kiinnostavaa, joten pienen vertailun mahdollistamiseksi erityisesti Herlinin käsittelemien puolueiden osalta luvussa seitsemän esittelen vielä muutaman Herlinin artikkelin keskeisen löydöksen.

Keskeisiä yleistason löydöksiä Herlinin artikkelissa on, että eläimiä eduskuntakeskusteluissa käsittelevät puheenvuorot pysyvät useimmiten laajemmalla tasolla, eivätkä käsittele yksittäisiä eläinyksilöitä. Yleisimmin eduskuntapuheenvuorot koskevat eläinten hyvinvointia ja suojelua, sekä omistamista ja hyödyntämistä. Jonkin verran puhutaan myös eläinten kärsimyksestä ja tarpeista. Puheenaiheet- ja tavat kuitenkin eroavat Herlinin käsittelemien puolueiden välillä. (Herlin 2021)

Keskustan kansanedustajien puheenvuorot kohdistuivat Herlinin aineistossa eniten kotieläimiin, kuten sikaan, koiraan ja kissaan, kun taas luonnoneläimet jäivät vähemmille maininnoille. Sekä kotieläinten, että luonnoneläinten osalta keskustan ideologian keskiössä on näiden viisas hyödyntäminen. Tuotantoeläimiin keskustan suhde on rationaalinen, ja keskinäisriippuvuutta korostava ja eläimien arvostus on ensisijaisesti taloudellista, joskin eläimet nähdään myös elollisina olioina ja heidän hoidostaan ja hyvinvoinnin tärkeydestäänkin puhutaan. Tuotantoeläinten hyvinvoinnista puhuttaessa korostuu kuitenkin puolustelevalle puhe, jossa Suomessa asioiden esitetään olevan paremmin kuin maailmalla. Lisäksi eläinten hyvinvoinnista puhuttaessa keskusta korostaa usein, että hyvinvoiva tuottaja on avain myös eläinten hyvinvointiin. Erityisen lämmöllistä, välittävää suhdetta tuotantoeläimiin keskustan puheista ei löydy. (Herlin 2021)

Luonnoneläinten osalta keskustan puhekehys on ”Luonto on resurssi”, mihin rooliin myös eläimet asetetaan. Taloudellinen hyöty nousee luonnoneläinten suhteen ensisijaiseksi, ja tunteikasta puhetta eläimistä ei juuri löydy. Toisaalta keskusta myös korostaa luonnoneläinten itsellisyttä ja riippumattomuutta ihmisistä, sekä ajoittain myös luonnon suojelemista kalojen ja riistaeläinten kotiseutuna. Luonnonsuojelunkin takana piilee kuitenkin instrumentaalinen ajatus luonnoneläimistä resursseina, joita täytyy suojella, jotta riistaeläimiä voitaisiin metsästä. Luonnoneläimiä myös arvotetaan keskenään eri tavalla, jossa esimerkiksi riistaeläinten suojelemiseksi halutaan hävittää vieraslajeja. (Herlin 2021)

Vihreät puolestaan puhuvat Herlinin aineistossa ensisijaisesti luonnoneläimistä, kuten norpasta ja eri linnuista. Tuotantoeläimistä puhuttaessa itse eläimet jäävät siinä mielessä taka-alalle, että heitä kutsutaan pelkästään yhteisnimellä ”tuotantoeläimet”, ja useimmiten tästä eläinryhmästä ja muista

kotieläimistä puhutaan vain välillisesti ottamalla kantaa heidän konkreettisiin olosuhteisiinsa, esimerkiksi elämiseen parsinavetassa. Yleisesti mistä tahansa eläinryhmästä puhuttaessa vihreät pyrkivät tieteelliseen tutkimustietoon perustuvaan puheeseen, jonka kautta he ajavat eläinoikeuksia. Tunteikasta puhetta ja yksittäistapauksiin vetoamista vihreät pyrkivät välttämään tällaisen asiantuntevan, yläpuolisen tarkkailija-aseman säilyttämiseksi. Tämä johtaa osaltaan siihen, ettei vihreidenkään puheissa ihmistä esitetä yhtenä eläinlajina muiden joukossa. (Herlin 2021)

Vihreiden keskeiset tarinat eläimistä ovat Herlinin mukaan ”Luonto on (eko)systeemi” ja ”Suomalaiset kantavat vastuuta Suomessa asuvista eläimistä”. Luonnolla nähdään olevan itseisarvo, mutta eläinyksilöillä itsellään ei ole niinkään merkitystä muuten, kuin osana luonnon eri verkostoja, ekosysteemejä. Siinä, missä luonnon ja sen eläinten suhteen vihreät ottavat globaalin näkökulman, puhuvat he tuotantoeläimistä nimenomaan Suomen kontekstissa ja keskittyvät ajamaan tuotantoeläinten hyvinvointia korostamalla konkreettisia toimia, kuten porsitushäkkien kieltoa, jotta eläimet pääsisivät mahdollisimman hyvin toteuttamaan lajityypillisiä tarpeitaan. Tuotantoeläinten hyvinvoinnin nähdään olevan vastuu, jota suomalaisten on kannettava, mutta toisaalta hyvinvoinnin tärkeyttä korostetaan usein taloudellisilla argumenteilla, jossa eläinten hyvinvointi on tärkeää suomalaisen ruoan maimelle. (Herlin 2021)

Perussuomalaisille tärkein eläinryhmä puheenvuoroilla mitattuna oli Herlinin aineistossa lemmikkieläimet, joista korostui erityisesti koira. Lemmikkien osalta perussuomalaisten puheissa korostuivat hyvin eläinmyönteiset puheenvuorot, ja sama näkyi myös muiden eläinryhmien suhteen. Puheenvuoroista perussuomalaisten tarinaksi muodostuu Herlinin mukaan ”eläimet ovat tuntevia ja itsellisiä olentoja”, jossa eläimet muistuttavat monilla tavoilla ihmisiä, heille kuuluu itseisarvo ja heidät täytyy ottaa ihmisten tavoin huomioon. Eläimet nähdään mentaalisisina olentoina näissä puheenvuoroissa, ja perussuomalaiset nostavat yksittäisten eläinten kokemukset, kuten kivun, pelon ja kärsimyksen esille poiketen näin huomattavasti keskustan ja vihreiden puhetavoista. Silti myös eläinten rooli ihmisten apuvälineinä nousee perussuomalaisten puheissa merkittävästi esille. (Herlin 2021)

Toisaalta Herlin huomioi, että eläimistä puhui ylipäätänsä vain harva perussuomalainen, ja kun perussuomalaisten eri puolueohjelmissa esimerkiksi vastustetaan ajatusta luonnon itseisarvosta, ei näiden puhujien luomaa tarinaa voi välttämättä pitää puolueen yleistä linjaa edustavana. Näissä ohjelmissa suomalainen luonto eläimineen nähdään ennen kaikkea ihmisille tärkeänä ja siten välinearvona, vaikka siihen suhtaudutaan osin myös nationalismiin pohjautuen myönteisesti. Käytännössä suuri osa erästäkin puolueen ohjelmaa kuitenkin määrittää, millä tavoilla luontoa eläimineen ei pidä suojella.

Tuotantoeläinten suhteen perussuomalaisten ohjelmissa toisaalta nostetaan näiden suojeleminen suomalaisien kannattamaksi asiaksi, jossa ei tule ottaa takapakkia, vaan edistyä. Tämä kuitenkin mainitaan uskonnollisen teurastuksen yhteydessä, jota perussuomalaisten mielestä pitäisi säädellä tiukemmin kidutuksen estämiseksi, eikä tuotantoeläinten kohteluun muuten oteta ohjelmassa kantaa. Herlin poh-tiikin, onko perussuomalaisille näissä vaatimuksissa kyse enemmän vieraiden kulttuurien näkemi-sestä uhkana, vai eläinten oikeuksista. (Herlin 2021)

5. Analyysi ja tulokset: Löydetyt diskurssit, niiden valta, yleisyys ja kohdistu-minen

Tässä ja seuraavassa luvussa siirryn itse analyysin pariin ja tarkastelemaan sen tuottamia tuloksia vastatakseni asettamiini tutkimuskysymyksiin. Luvussa 5.1 tuon esiin, mitä diskursseja eduskunnan täysistuntopuheenvuoroista löytyy, ja millaista vallankäyttöä tulkitseen niiden pitävän sisällään. Tä-män jälkeen esittelen luvussa 5.2, kuinka yleisiä ne ovat ja miten ne jakautuvat eri keskustelujen välillä, eri eläinryhmistä puhuttaessa. Luvussa 6 tarkastelen diskurssien käyttöä puolueittain.

5.1. Löydetyt diskurssit ja niiden vallankäyttö

Löysin tutkimistani 118:sta eduskunnan täysistuntopuheenvuorosta yhteensä kuusi erilaista, laajaa eläimiä koskevaa puhetapaa, jotka ilmenivät puheenvuoroissa ensisijaisina ja toissijaisina diskurs-seina. Nämä diskurssit ovat ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet”, ”eläinten suojeleminen”, ”eläimet ihmisen resursseina”, ”Suomessa asiat hyvin”, ”ilmasto ja luonto”, sekä ”eläin uhkana”. Monissa puheenvuo-roissa yhdistyi useita näitä diskursseja, mutta kustakin oli myös löydettävissä puheenvuoron ensisi-jaisesti ilmentämä diskurssi. Vain kaksi puheenvuoroa ei sisältänyt ollenkaan eläimiin liittyviä dis-kursseja, koska näissä puheenvuoroissa ei edes epäsuorasti sivuttu eläimiin liittyviä aiheita.

Ensimmäinen diskursseista, ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet”, on vastadiskurssi niille diskursseille, jotka hyväksyvät eläinten hyödyntämisen ja enemmässä tai vähemmissä määrin heidän hyväksikäyt-tönsä. Tämän diskurssin puheenvuorot edustavat muita diskursseja radikaalimpaa näkemystä, jossa pelkästään eläinten suojeleminen ei katsota riittävän, vaan koko eläinten hyödyntäminen ihmisten resursseina tulisi asettaa kyseenalaiseksi. Diskurssissa haastetaan siten paitsi talousintres-sien asettaminen eläinten hyvinvoinnin edelle, myös laajemmin ihmiskeskeisyys luonnollisena jär-jestyksenä. Käytännössä diskurssissa kyseenalaistetaan esimerkiksi, että ihmiset olisivat arvokkaam-pia kuin muut eläimet ja että ihmisten intressi tappaa olisi eläinten elämisen oikeutta korkeampi.

Diskurssissa eläinten vahvojen oikeuksien vaatimusta perustellaan ensisijaisesti moraalisiin argumen-tein, joissa eläimille nähdään kuuluvan itseisarvo, joka ei ole riippuvainen ihmisten intresseistä.

Eläimille kuuluvaa moraalista arvoa perustellaan diskurssissa tutkimustiedolla, jonka mukaan eläimillä on lajityypillisiä tarpeita, sekä ihmisiin verrattavissa oleva kyky fyysiseen ja henkiseen kärsimykseen. Tämä johtaa eläinten hyväksikäytön näkemiseen moraalisesti vääränä ja vaatimukseen siitä, että kaikille eläimille kuuluu hyvä elämä, koska se on heille itselleen tärkeää. Vastuu tästä kuuluu diskurssin mukaan ihmisille, joiden pitäisi lainsäädännöllä turvata eläimille vahvat oikeudet ja itseisarvo.

”Eläimille kuuluu vahvat oikeudet”- diskurssi edustaa vahvasti aiemmin luvussa kolme esittelemääni eläinoikeusnäkökulmaa, jossa eläimiin kohdistuva alistavan vallankäyttö tuomitaan ja eläinten omistaminen ja hyödyntäminen asetetaan kyseenalaiseksi. Siten tämä diskurssi ei käytä valtaa eläimiä vastaan, vaan näiden intressien puolesta. Rajoittava vallankäyttö kohdistetaan eläinten sijasta ihmisiin, joita vaaditaan lopettamaan eläinten kaltoinkohtelu säätämällä eläinten perusoikeuksista lailla. ”Eläimille kuuluu vahvat oikeudet” - diskurssi onkin eläinten hyvinvoinnin kannalta aineiston diskursseista paras, koska se pyrkii eläimille tuhoisan vallankäytön purkamiseen.

Toinen aineistosta ilmenevä diskurssi, ”eläinten suojeleminen”, ei mene niin pitkälle vaatimuksistaan eläinten itseisarvosta, oikeuksista ja hyvinvoinnista, kuin ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet”-diskurssi. Osassa diskurssia ilmentävissä puheenvuoroissa saatetaan kyllä vaatia merkittäviäkin muutoksia eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi, mutta itse eläinten hyödyntämistä ja heidän välinearvoaan ei kyseenalaisteta. Diskurssin keskiössä on vaatimus eläimille aiheutetun ”turhan” kärsimyksen kieltämisestä, jossa ”turhalla” tarkoitetaan eläinten hyödyntämisen kannalta tarpeetonta kärsimystä.

”Eläinten suojeleminen” - diskurssi perustelee suojelun tarvetta ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet”-diskurssin tavoin lisääntyneellä tutkimustiedolla, sekä kansalaisten muuttuneilla käsityksillä eläinten hyvinvoinnista. Näitä ”eläinten suojeleminen”-diskurssi tulkitsee kuitenkin niin, että suojelutaso on pidettävä ennallaan tai sitä on vahvistettava, mutta eläinten käyttö ja heidän tappamisensakin on hyväksyttävää. Eläinten suojelun rinnalla kulkee siten jatkuvasti myös eläinten ihmisille tarjoama talousintressi, joka hyväksytään ja jota kannatetaan, mutta jonka rajoittaminen suojelulainsäädännöllä katsotaan tärkeäksi. Toisaalta monesti diskurssissa ei aseteta suojeluintressiä ja talousintressiä vastakkain, vaan useat sitä ilmentävät puheenvuorot korostavat eläinten hyvinvoinnin takaavan myös eläintuotannossa parhaat voitot.

Diskurssissa eläimet näyttävät ainakin osittain myös kyvykkäinä ja tuntevina omina persooninaan ja joissakin sitä ilmentävissä puheenvuoroissa vaaditaan eläimille itseisarvoa. Tämä vaatimus ei ole kuitenkaan yhtä voimakas, kuin ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet”- diskurssissa, sillä eläinten itseisarvon ei useinkaan nähdä olevan heidän välinearvoaan tärkeämpi. Joskus diskurssissa eläinten

itseisarvo kuitenkin korostuu tärkeämmäksi kuin välinearvo, esimerkiksi rituaaliteurastuksia koskevissa puheenvuoroissa, joissa eläinten itseisarvon nähdään olevan uskonnon harjoittamista merkittävämpi arvo. Kaiken kaikkiaan ”eläinten suojelu”- diskurssi muistuttaa vahvasti länsimaissa vallitsevaa, luvussa 4.2 esiteltyä eläinten hyvinvoinnin näkökulmaa, joka pyrkii kieltämään rajuimmat kaltoinkohtelun muodot, mutta sallii eläinten hyödyntämisen (Beatson 2011; Aaltola 2004, 15).

Eläimiin kohdistuvan vallankäytön osalta ”eläinten suojelu”- diskurssi on kaksijakoinen, sillä se sekä käyttää valtaa eläinten hyväksi vaatimalla näille ainakin jonkin tasoista suojaa, että heitä vastaan hyväksymällä eläinten hyödyntämisen, ja hyväksikäytön jatkamisen. Diskurssin eläimiä hyödyttävä vallankäyttö jää myös usein varsin rajalliseksi, sillä diskurssissa vaaditaan eläinten hyväksi toimimista lähinnä silloin, kun se ei merkittävästi haittaa ihmisten intressejä. Diskurssi myös syö olemassaololleen tilaa ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet”- diskurssilta, ja sen radikaalimmilta, eläinten intressien kannalta hyödyllisemmiltä muutoksilta. Koska diskurssi kuitenkin usein tähtää vallitsevan todellisuuden muuttamiseen edes hieman paremmaksi eläimille, voi sen tästä huolimatta määritellä lievästi eläimiä hyödyttäväksi vallankäytöksi.

Toisin kuin edelliset diskurssit, aineiston kolmas eläimiä koskeva diskurssi, ”eläimet ihmisen resursseina”, asettaa eläinten oikeudet ja suojelun täysin sivurooliin ja eläinten ihmisille tuomat hyödyt keskiöön. Tässä diskurssissa eläintuotanto nähdään tärkeänä niin puhtaasti ruoan tuotannon, kuin sen tuoman taloudellisen hyödyn vuoksi. Lisäksi esimerkiksi metsästystä pidetään hienona harrastuksena, joka palvelee ihmisten intressejä viihteen ja urheilun lisäksi myös parantamalla turvallisuutta. Eläinten kohtelun määrittää diskurssissa ihmisen siitä saama hyöty, erityisesti taloudellinen hyöty, joka usein tarkoittaa vaatimuksia siitä, ettei eläinten suojelua lisätä tai että suojelusäännöksiä pitäisi jopa heikentää.

Jotkin ”eläimet ihmisen resursseina”- diskurssin puheenvuorot koittavat määritellä ihmisen hyödyn niin, että eläinten parempi kohtelu olisi taloudellisesti kannattavampaa kuin huono kohtelu, mikä yhdistää sitä joidenkin ”eläinten suojelu”-diskurssin puheenvuorojen kanssa. Silti useimmiten näissäkin puheenvuoroissa konkreettisia parannuksia eläinten suojeluun lainsäädännön keinoin vastustetaan ja nähdään eläintuottajan itse osaavan ja haluavan huolehtia eläimistään mahdollisimman hyvin. Jos eläimiä kohdellaankin eläintuotannossa huonosti, johtuu se diskurssin mukaan tuottajien pahoinvoinnista ja huonosta taloustilanteesta, jota lisäsääntely vain pahentaisi. Diskurssi esittää siis ilmeisen ristiriitaisesti paremman eläinsuojelun vaativan eläintuotannon tukemista ja sitä, ettei eläinsuojelun vaatimuksia lisätä.

Ylipäättään diskurssi heijastaa varsin välinpitämättömiä asenteita eläimiä kohtaan, joissa eläimiä pidetään ihmisiä alempiarvoisempina. Osa diskurssia ilmentävistä puheenvuoroista ilmaisee tämän suoraan ja kritisoi ajatusta eläimistä yhtä arvokkaina kuin ihmiset, ja osassa puheenvuoroissa tällainen ajattelu näyttyy epäsuoremmin, esimerkiksi asettamalla ihmisen talousintressit eläinten suojelun parantamisen edelle. Diskurssi tuottaakin ihmiskeskeisyydellään selkeästi alistavaa vallankäyttöä eläimiä kohtaan. Kun eläimet näyttävät diskurssissa lähinnä resursseina, vähäisellä tai olemattomalla itseisarvolla, näyttyy myös heidän väkivaltainen hyväksikäyttönsä sallittuna, jopa suotavana, koska se on ihmisille taloudellisesti tai muilla tavoilla hyödyllistä. Tämä tekee diskurssista eläimille todella tuhoisan ja ylläpitää, tai jopa pahentaa nykyistä kärsimystä tuottavaa vallankäyttöä eläimiä kohtaan.

Neljännän aineistosta ilmenevän diskurssin, eli ”Suomessa asiat hyvin”- diskurssin, keskeinen väite on, että eläinsuojelun taso on Suomessa jo varsin hyvä, varsinkin verrattuna moneen muuhun maahan. Tämän takia diskurssia ilmentävissä puheenvuoroissa katsotaan, ettei eläinten lisäsuojelulle ole suurtakaan tarvetta, vaikka osassa puheenvuoroista myös todetaan, että hyvääkin suojelutasoa on aina mahdollista parantaa. Näin ei kuitenkaan diskurssin mukaan kannata toimia hyvinvointivuodon-käsitteen takia. Tällä tarkoitetaan diskurssin mukaan sitä, että mikäli eläinten hyvinvointilainsäädäntöä Suomessa kiristettäisiin, johtaisi se eläintuotannon kohoaviin kustannuksiin ja siihen, että tuotantoa karkaisi pois Suomesta maihin, joissa eläimiä kohdellaan huonommin kuin Suomessa. Näin globaalissa kokonaiskuvassa eläinten hyvinvointi itse asiassa diskurssin mukaan heikkenisi, jos eläinten oloja Suomessa parannettaisiin.

Diskurssi esiintyy tutkimassani aineistossa harvoin ensisijaisena diskurssina, mutta on yleinen toissijainen diskurssi etenkin puheenvuoroissa, joiden ensisijainen diskurssi on ”eläinten suojelu”, tai ”eläimet ihmisen resursseina”. Tämä viittaa siihen, että diskurssin taustavaikuttimina on sekä puhujien aito huoli hyvinvointivuodon vaikutuksista eläinten globaalille hyvinvoinnille, että taloudellinen intressi säilyttää eläintuotanto Suomessa ja olla horjuttamatta sitä eläinten ”liiallisella” suojelulla. Usein nämä intressit ovat läsnä myös samoissa puheenvuorossa rinnakkain, sillä ”eläinten suojelu”-diskurssikin korostaa eläintuotannon taloudellisia hyötyjä, vaikka näkee myös eläinten hyvinvoinnilla olevan arvoa. ”Suomessa asiat hyvin”-diskurssi onkin tavallaan yhdistelmä näitä kahta diskurssia, mutta erityispiirteineen selkeästi oman diskurssinsa.

”Suomessa asiat hyvin”- diskurssin vallankäytön arvioimiseksi on tarpeen tutkia sen lähtöolettaimia ja argumentteja, jotta voidaan määrittää, onko se eläinten kannalta hyödyllinen vai haitallinen. Ensinnäkin eläinten väitetysti hyvä, muita maita parempi asema Suomessa voidaan nähdä mielikuviin perustuvana retoriikkana, jota ei voi pitää absoluuttisena totuutena. Sitä paitsi on eläinten suhteellinen

asema Suomessa muihin maihin verrattuna millainen tahansa, on se eläinten itsensä näkökulmasta huono niin kauan, kuin eläimiä hyväksikäytetään massiivisessa mittakaavassa, muun muassa vangitsemalla, tappamalla, puutteellisella hoidolla ja heidän elinympäristöjensä tuhoamisella. Näin voidaan perustellusti kumota diskurssin lähtöoletta, että Suomessa eläinten olot olisivat hyvät.

Toisekseen myöskään diskurssin argumenttia hyvinvointivuodon toteutumisesta ei voida pitää pysäyttämättömänä luonnonlakina, vaan asiana, johon voidaan puuttua samalla suojellen eläimiä aiempaa paremmin, tai jopa radikaalisti eläinten oikeudet uudelleen miettien ja heidän hyväksikäyttönsä laajemmin puuttuen. Osa kansanedustajien puheenvuoroista kääntää diskurssin myös toisinpäin: koska Suomessa asiat ovat heidän mukaansa hyvin, pitäisi huonomman eläinsuojelulainsäädännön maiden eläintuotteiden tuontia rajoittaa hyvinvointivuodon torjumiseksi. Toinen vaihtoehto olisi puuttua lainsäädännöllä eläintuotteiden kulutukseen, jolla voitaisiin vähentää eläinten hyväksikäyttöä niin Suomessa kuin kansainvälisesti. Toisin kuin diskurssissa yleisesti esitetään, eläinten oloja on siis mahdollista parantaa ilman, että eläinten olot laajemmassa globaalissa kuvassa heikkenevät.

Koska ”Suomessa asiat hyvin” -diskurssi pyrkii nykyisenkaltaisen eläinten hyödyntämisen jatkamiseen ja suurelta osin torjumaan eläinten suojelulainsäädännön parantamista Suomessa, käyttää se valtaa eläimiä vastaan. Erityisen tuhoisia ovat sen luomat mielikuvat siitä, että Suomessa eläinten olot olisivat hyviä, sekä kyseenalaiset argumentit siitä, että eläinten suojelua Suomessa ei oikeastaan voi parantaa heikentämättä eläinten hyvinvointia globaalissa mittakaavassa. Yhdessä nämä luovat vääristyneen kuvan todellisuudesta, jossa eläinten hyväksi ei tarvitse tehdä mitään, koska asiat ovat jo hyvin ja jossa eläinten hyvinvointia Suomessa ei edes voisi parantaa heikentämättä sitä muualla, jolloin suojelun lisääminen on haitallista tai turhaa.

Viides aineistosta löytnyt diskurssi, ”ilmasto ja luonto”, on pikemminkin kattotermi erilaisille puheenvuoroille, jotka eivät sisällöllisesti ole kovin yhtenäisiä, kuin oma selkeärajainen diskurssinsa. Parempi nimitys näille puheenvuoroille olisikin kenties ilmasto ja luonto – diskurssit, tai diskurssi-ryhmä, ja käytän näitä termejä jatkossa yksikkömuotoisen diskurssin sijaan. Moninaisuudestaan huolimatta tällä diskurssiryhmällä on kuitenkin yksi yhdistävä piirre, joka erottaa sen muista diskurkseista; jonkin eläimiin liittyvän kannan perusteleminen ilmaston tai luonnon hyödyllä.

Diskurssiryhmässä korostuvat puheenvuorot, jotka vaativat eläintuotannon vähentämistä ympäristön eduksi. Näissä puheenvuoroissa eläintuotannon vähentämisen nähdään olevan hyväksi ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi. Toisaalta diskurssiryhmässä esitetään myös päinvastaisia näkemyksiä, jonka mukaan laiduntavat tuotantoeläimet ovat tärkeitä

luonnon monimuotoisuudelle ja hiilensidonnalle. Lisäksi eräässä puheenvuorossa esitetään susien tappamista luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi, eli muiden eläinten suojelemiseksi.

Omana diskurssiryhmänä ”ilmasto- ja luonto” – diskurssit sisältävätkin siis keskenään ristiriitaisia kannanottoja eläinten asemaan. Yhteistä näille kaikille kuitenkin on, että eläinyksilöt, useimmiten tuotantoeläimet, joiden asemasta puhutaan, asetetaan puheenvuoroissa sivurooliin. Näiden eläinten asema ei itsessään ole niin tärkeää, vaan keskeistä on, millainen vaikutus eläimillä on laajemmin ilmaston tai luonnon tilaan. Toisaalta tämä diskurssiryhmä ei ilmene puheenvuoroista koskaan ainoana diskurssina, ja on ensisijaisena diskurssinakin vain yhdessä puheenvuorossa, joten sitä täytyy analysoida sitä taustaa vastaan, mitkä diskurssit esiintyvät tämän ryhmän kanssa samanaikaisesti.

Nämä diskurssit ovat ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet”-diskurssi ja ”eläinten suojele” -diskurssi. ”Ilmasto- ja luonto”- diskurssit siis pääosin vain täydentävät diskursseja, jotka haluavat parantaa eläinten asemaa tai vähintään säilyttää sen nykyisellä tasolla, ikään kuin toimien lisäperusteluina sille, miksi eläimiä tulisi kohdella hyvin. Siten myös ”ilmasto- ja luonto”-diskurssien voi katsoa edustavan eläinten asemalle myönteisiä kantoja, vaikka niissä ei eläinten hyvinvoinnista suoraan puhutakaan. Lisäksi luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja ilmastonmuutoksen torjuminen ovat itsessään eläinten asemaa parantavia tavoitteita, joten diskurssiryhmän voi nähdä käyttävän valtaa eläinten intressien hyväksi. Diskurssiryhmän moninaiset kannat kuitenkin estävät yksiselitteisesti määrittelemästä, onko asia aina näin. On eri asia vaatia eläintuotannon vähentämistä ja siten eläinten hyväksikäytön vähentämistä, kuin vaatia susien tappamista muiden eläinten suojelemiseksi, joka sotii ainakin susien oikeuksia vastaan.

Viimeinen aineistosta ilmennyt diskurssi, ”eläin uhkana”, käsittelee pitkälti susien tappamista perusteena näiden aiheuttama uhka sekä muille eläimille, että ennen kaikkea ihmisten intresseille. Muina uhkaavina eläiminä diskurssissa mainitaan suden lisäksi muut Suomen petoeläimet, sekä peurat, hirvet ja vapaana ulkoilevat kissat. Kissoja lukuun ottamatta diskurssin keskeinen sanoma on, että uhkaa aiheuttava eläin on oikeus tappaa puolustaakseen muita eläimiä, tai ihmisen intressejä. Diskussissa etenkin susi nähdään poikkeuksetta uhkana, jota monien puhujien mukaan pitäisi voida metsästää myös kannanhoidollisesti, eikä tappaa vain akuuteissa puolustautumistilanteissa.

Pääasiassa diskurssissa eläinten katsotaan uhkaavan ihmistä tai tämän lemmikki- tai tuotantoeläimiä, joista varsinkin tuotantoeläimet näyttävät ensisijaisesti omaisuutena, eivät tuntevina yksilöinä, joita suojeltaisiin heidän itsensä tähden. Diskurssi kuitenkin sisältää myös näkemyksiä eläinten puolustamisesta eläinten itsensä takia, etenkin kun puhutaan lemmikkieläimistä, uhanalaisista luonnoneläimistä ja metsästyksen käytettävistä koirista. Yleensä ihmisten intressit eläimiä kohtaan kuitenkin

korostuvat ennen eläinten itseisarvoa; tuotantoeläimiä on suojeltava taloudellisen hyödyn vuoksi ja poroja ja riistaeläimiä ihmisten, ei susien, ruoaksi ja metsästettäväksi.

Etenkin suden nähdään uhkaavan myös ihmisten omaa turvallisuutta, tai epämääräisemmin turvallisuudentunnetta. Diskurssin mukaan susia onkin oikeus tappaa myös, koska ”ne” pelottavat, eikä vain todellisen uhan vuoksi. Ylipäätänsä diskurssia ilmentävissä puheenvuoroissa suden katsotaan lajina saavan olla olemassa, mutta toisaalta katsotaan, että susien yksilömäärää täytyy vähentää tappamalla, jotta rinnakkaiselo ihmisten kanssa onnistuu. Samanlaista yksilömäärän vähentämistä diskurssissa vaaditaan myös hirville ja peuroille, jotta nämä kolaroisivat vähemmän autojen kanssa. Ongelmana ja uhkana ihmisten ja eläinten rinnakkaiselolle näyttäytyvät molemmissa tapauksissa eläimet, eivät ihmiset, joiden oikeudet asua syrjäseuduilla tai ajaa autolla ylittävät eläinten oikeudet elää.

”Eläin uhkana”-diskurssi käyttää selkeästi valtaa eläinten intressejä vastaan, sillä se on erittäin ihmiskeskeinen ja sivuuttaa eläinten oikeudet ihmisten intressien tieltä. Näin se lujittaa vallitsevaa ihmiskeskeisyyden hegemoniaa, ja oikeuttaa ihmisten tuhoisan vallankäytön uhkana pidettyjä eläimiä kohtaan. Jossain määrin diskurssi kiinnittää kuitenkin huomiota myös eläinlajien suojeluun, mutta parhaimmillaankin kyse on nollasummapelistä, jossa toista lajia tapetaan toisen suojelemiseksi. Yleensä eläimiä suojellaan sitä paitsi vain, koska he ovat ihmisen resursseja, ja diskurssi käyttääkin siten valtaa myös esineellistämällä eläimet. Diskurssin käyttämä valta on tuhoisaa myös, koska se kannustaa vastaamaan eläinten kuviteltuun tai todelliseen uhkaan rauhanomaisempien keinojen sijaan suoraan väkivallalla. Esimerkiksi hirviaitojen rakentamisen tai koirien kiinnipidon sijaan diskurssi vaatii tappamaan luonnoneläimiä, vaikka ennaltaehkäisevästi, koska pohjimmiltaan se ei näe eläimillä olevan suurtakaan arvoa.

5.2. Diskurssien yleisyys ja kohdistuminen eri eläimiin

Edellä esittelemilläni diskurssit käyttävät siis eläimiin valtaa eri tavoin, ja ovat joko eläinten intressien puolella, niitä vastaan tai jotain siltä väliltä. Diskurssien luoma valta ei kuitenkaan kohdistu tassaaisesti koko eläinkuntaan, vaan eri eläimistä ja laajemmista eläinryhmistä käytetään eri diskursseja ja joihinkin eläimiin kohdistuu siten enemmän alistavaa vallankäyttöä kuin toisiin. Pyrin kuvaamaan diskurssien kohdistumista eri eläinryhmiin seuraavaan taulukon avulla, jossa diskurssia ilmentävien puheenvuorojen määrää tarkastellaan eri eduskuntakeskusteluissa. Jaon tekeminen näin on mielekästä, koska eri eduskuntakeskusteluissa puhuttiin eri eläinryhmistä, tai joissain tapauksessa yleisesti kaikista eläimistä.

Diskurssit	Eläinten hyvinvointilaki	Eläinten perusoikeuslait	Metsästyslait	Kissakriisi-kansalaisaloite	Yhteensä
Eläimille kuuluu vahvat oikeudet	5	<u>10</u>	0	3	18
Eläinten suojelu	<u>27</u>	0	1	<u>31</u>	59
Eläimet ihmisen resursseina	6	0	4	0	10
Suomessa asiat hyvin	1	1	0	0	2
Ilmasto ja luonto	1	0	0	0	1
Eläin uhkana	0	0	<u>26</u>	0	26
Ei diskurssia	1	0	1	0	2
Yhteensä	41	11	32	34	118

Taulukko 1: Eläindiskurssit eri eduskuntakeskusteluissa

Taulukon 1 ensimmäinen sarake edustaa täysistuntopuheenvuorojen ilmentämiä, eläimiin liittyviä diskursseja. Taulukon luvut edustavat kutakin diskurssia ensisijaisesti ilmentävien puheenvuorojen määrää aineistoryhmittäin jaoteltuina, sekä alimmalla ”yhteensä”-rivillä ja oikeanpuolimmaisessa ”yhteensä”-sarakeessa puheenvuorojen kokonaismäärää aineistoryhmittäin ja diskursseittain. Alle viivatuilla luvuilla korostan, mikä ensisijainen diskurssi on eniten edustettu kussakin aineistoryhmässä, sekä kaikissa aineistoryhmissä yhteensä.

Aineistoryhmät ovat samat, jotka esittelin luvussa 2.2. Ryhmä ”Eläinten hyvinvointilaki” edustaa siis ”hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyviksi laeiksi” - lakipaketista (HE 186/2022 vp, Eduskunta 2022) käytyjä kolmea täysistuntokeskustelua, ”Eläinten perusoikeuslait” - aineistoryhmä lakialoitteista LA 71/2022 vp, ”lakialoite Suomen perustuslain muuttamisesta” (Mai Kivelä vas. ynnä muut) sekä LA 39/2022 vp, ”lakialoite eläinsuojelulain 3 §:n muuttamisesta” (Ritva Elomaa ps. ynnä muut) käytyjä kahta täysistuntokeskustelua, ryhmä ”Metsästyslait” lakialoitteista ”lakialoite laiksi metsästyslain muuttamisesta” (LA 54/2020 vp, Sebastian Tynkynen ps, ym, Eduskunta 2022), ”Lakialoite laiksi metsästyslain 90 §:n muuttamisesta” (LA 5/2022 vp, Markku Eestilä kok, ym, Eduskunta 2022) sekä ”Lakialoite laiksi metsästyslain muuttamisesta” (LA 8/2022 vp, Tuomas Kettunen kesk, ym, Eduskunta 2022) käytyä yhteistä täysistuntokeskustelua, ja ryhmä ”Kissakriisi-kansalaisaloite” ”Kissakriisi hallintaan - kissojen tunnistusmerkinnän ja

leikkauttamisen puolesta” - kansalaisaloitteesta (KAA 4/2021 vp, Sarita Lintula ym., Eduskunta 2021) käytyä täysistuntokeskustelua. Analysoin näitä aineistoryhmiä myös luvussa 2.2. esitellyllä tavalla, jossa katson ”Eläinten hyvinvointilaki”-ryhmän edustavan ensisijaisesti tuotantoeläimistä käytäviä keskusteluita, ”Eläinten perusoikeuslait”-ryhmän edustavan laajasti koko eläinkunnasta käytäviä keskusteluita, ”Metsästyslait”-ryhmän edustavan ensisijaisesti luonnoneläimistä, erityisesti suosta käytäviä keskusteluita, sekä ”Kissakriisi-kansalaisaloitteen”-ryhmän edustavan ensisijaisesti lemmikkieläimistä, erityisesti kissoista käytäviä keskusteluita.

Ennen aineistoryhmittäistä tarkastelua esittelen vielä, missä määrin kukin diskurssi on koko aineistossa edustettuna. ”Eläimille kuuluu vahvat oikeudet”- diskurssi on ensisijainen diskurssi 18 puheenvuorossa 118:sta, eli noin 15 prosentissa puheenvuoroista. Kaikkein vahvimmin eläinten oikeuksien puolesta valtaa käyttävä diskurssi ilmenee siis suhteellisen harvassa puheenvuorossa, mutta kuitenkin niin monessa, että sen voi katsoa jossain määrin kykenevän haastamaan vallitsevaa, eläinten alistamisen hyväksyvää nykytilannetta. Aineiston yleisin ensisijainen diskurssi, ”eläinten suojeleminen”, kykenee kuitenkin huomattavasti vahvemmin määrittelemään eläinten asemaa, sillä se on edustettuna peräti 59 puheenvuorossa, eli 50 prosentissa kaikista puheenvuoroista. Tämän perusteella eläinten hyödyntäminen saa vahvaa kannatusta eduskunnassa, mutta valtaa käytetään myös sen puolesta, että hyödyntämisen aiheuttama kärsimys eläimille vähenisi, tai ei ainakaan kasvaisi.

Eläinten kärsimyksen täysin sivuuttava ja eläinten käyttöä ihmisten hyväksi vahvimmin kannattava diskurssi, ”eläimet ihmisen resursseina”, on edellisiä diskursseja huomattavasti harvemmin aineistossa ensisijaisena diskurssina, vain kymmenessä, eli noin 8 prosentissa kaikista puheenvuoroista. Eläinten intressien kannalta pahimman diskurssin valta vaikuttaa siten olevan eduskunnassa varsin rajallista. Myös eläinten suojeleminen parantamisen kannalta haitallinen ”Suomessa asiat hyvin” -diskurssi on ensisijaisena diskurssina varsin harvinainen, esiintyen vain kahdessa puheenvuorossa, eli noin 2 prosentissa aineiston puheenvuoroja, vaikka se toissijaisena diskurssina onkin yleisempi. ”Ilmasto ja luonto”-diskurssit, jotka pääosin ovat eläinten edun kannalta myönteisiä, ovat tätäkin harvinaisempia ensisijaisia diskursseja, ollen edustettuna vain yhdessä puheenvuorossa, eli noin prosentissa kaikista puheenvuoroista. Tämän diskurssin valta eläinten aseman parantamiseksi jää siksi aineiston perusteella lähes olemattomaksi. Aineiston toiseksi yleisin ensisijainen diskurssi, ”eläin uhkana”, kykenee sen sijaan yleisyytensä vuoksi käyttämään merkittävää valtaa eläinten intressejä vastaan. Se on edustettuna 26 puheenvuorossa, kattaen noin 22 prosenttia kaikista puheenvuoroista.

Koko aineiston tarkasteleminen jättää kuitenkin huomioimatta, miten vallankäyttö kohdistuu eri eläinryhmiin, joten analysoin diskurssien yleisyyttä myös aineistoryhmittäin. Ensimmäisessä aineistoryhmässä, ”Eläinten hyvinvointilaissa” yleisimpänä diskurssina esiin nousee ”eläinten suojeleminen”-

diskurssi, joka on ensisijainen diskurssi peräti 27 puheenvuorossa aineistoryhmän 41:stä, eli noin 66 prosentissa sen puheenvuoroista. Tämä näkyy aineistossa kannatuksena uudelle eläinten hyvinvointilaille ja yleisesti sille, että turhan kärsimyksen tuottamista tuotantoeläimille pyrittäisiin välttämään, kieltämättä kuitenkaan eläintuotantoa kokonaan. Osa näistä puheenvuoroista keskittyy erityisesti rituaaliteurastuksen kritisoimiseen eläimille julmana käytäntönä, ja monet tätä aihetta koskevat puheenvuorot olivat perussuomalaisen kansanedustajien pitämiä. Ilona Herlinin omasta aineistostaan tehdyn löydöksen mukaan perussuomalaiset ovat aikaisemminkin kritisoineet uskonnollisia teurastuksia, ja kuten Herlin, pohdin myös itse, onko tällöin eläinten suojelun ensisijainen kiinnostuksen kohde eläimissä, vai vieraiden kulttuurien vaikutusten torjumisessa (Herlin 2021). Toisaalta taustamotiivista riippumatta diskurssi ja sen vaikutukset tuotantoeläinten kannalta ovat samat, joten nämä puheenvuorot edustavat joka tapauksessa tuotantoeläinten intresseille jossain määrin myönteistä vallankäyttöä vaatimalla nykyisen suojelulainsäädännön parantamista. Toisaalta ”eläinten suojelu”-diskurssi hyväksyy tuotantoeläinten hyväksikäytön jatkumisen, joten runsaasta edustuksestaan huolimatta diskurssin vallankäyttö tuotantoeläinten hyväksi jää jokseenkin vaatimattomaksi.

Myönteisempää tuotantoeläinten kannalta onkin, että myös ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet”-diskurssi on jossain määrin edustettuna aineistoryhmässä, yhteensä viidessä puheenvuorossa, eli noin 12 prosentissa puheenvuoroista. Diskurssi kritisoi koko eläintuotantoa käytänteenä, ja käyttää siten vahvasti valtaa tuotantoeläinten hyväksi, vaikka diskurssin vähäinen edustus puheenvuoroissa heikentääkin sen vaikutusvaltaa. Lisäksi yksi ”ilmasto -ja luonto”-diskurssi esiintyy aineistoryhmässä kerran ensisijaisena diskurssina, pyrkien parantamaan yleisesti eläinten oikeuksia ilmastoa ja luontoa suojelemalla, käyttäen siten valtaa eläinten hyväksi. Koska se esiintyy vain kerran ensisijaisena diskurssina, eli ilmenee vain reilussa kahdessa prosentissa puheenvuoroista, jää sen vaikutusvalta kuitenkin äärimmäisen rajalliseksi.

Aineistoryhmässä on edustettuna myös tuotantoeläinten intressejä vastaan taistelevia diskursseja. ”Eläimet ihmisen resursseina”-diskurssi on ensisijainen kuudessa puheenvuorossa 41:stä, edustaen näin noin 15 prosenttia puheenvuoroista. Vaikka osuus ei ole valtava, on diskurssin suhtautuminen eläimiin niin esineellistävä ja välinpitämätön, että sen valtaa tuotantoeläimien alistamiseksi voi pitää suhteellisen merkittävänä. ”Suomessa asiat hyvin”-diskurssi on puolestaan ensisijaisena diskurssina vain yhdessä puheenvuorossa, edustaen reilua kahta prosenttia puheenvuoroista. Sen vaikutusvalta eläinten lisäsuojelun vastustamiseksi on kuitenkin tätä huomattavasti suurempaa, koska se on varsin yleinen toissijainen diskurssi puheenvuoroissa, joiden ensisijaisena diskurssina on ”eläinten suojelu”, ja heikentää näiden sanomaa.

Kaiken kaikkiaan eläinten hyvinvointilain-aineistoryhmän perusteella eduskunnan suhtautumisen tuotantoeläimiin voi nähdä olevan ylivoimaisesti näiden hyödyntämisen, ja siten alistavan vallankäytön jatkumisen kannalla. Toisaalta kuitenkin tuotantoeläinten suojelua halutaan samalla parantaa, joten puheenvuorojen enemmistön voi katsoa käyttävän valtaa ainakin jossakin määrin eläinten paremman kohtelun hyväksi. Myös ”äärilaitojen” diskurssit eläinten hyväksi ja pahaksi ovat edustettuina, mutta maltillisemmissä määrin. Ainut diskurssi, jota aineistoryhmästä ei löydy, on ”eläin uhkana”, mikä kertoo siitä, että tuotantoeläimet nähdään joko ihmisille hyödyllisinä, itsessään arvokkaina olentoina, tai jotain näiden väliltä, mutta ei uhkana ihmisten intresseille.

Kaikkien eläinten oikeuksia käsittelevän eläinten perusoikeuslakien -aineistoryhmän puheenvuorot sen sijaan maalaavat lähes yksimielisen kuvan siitä, että eläinten perusoikeuksia tulee kunnioittaa ja nykyinen ihmisten ja eläinten välinen alistussuhde tulisi kyseenalaistaa ja purkaa. Tällaista ajattelua ilmentävää ”eläimille kuuluu vahvat perusoikeudet”-diskurssia edustaa nimittäin ensisijaisesti 10 puheenvuoroa 11:sta, siis peräti noin 91 prosenttia puheenvuoroista. Tällaista kuvaa ei voi kuitenkaan pitää edustavana otoksena eduskunnan ajattelusta vähäisten puheenvuorojen määrän, ja vielä pienemmän puhujien määrän vuoksi. Aineistoryhmän kahteen keskusteluun osallistui yhteensä vain kuusi eri puhujaa, joista kaksi oli vieläpä aloitteen tekijöitä. Paikalle oli siis kokoontunut lähinnä hyvin pieni joukko samanmielisiä, eläinten oikeuksista kiinnostuneita kansanedustajia ja kuuteen puhujaan mahtui vieläpä yksi, joka edusti yhdellä puheenvuorollaan, siis noin 9 prosentin osuudella puheenvuoroista, ”Suomessa asiat hyvin”-diskurssia, asettuen näin vastahankaan eläinten olojen merkittävän parantamisen suhteen. Niinpä tämän aineistoryhmän perusteella voidaan lähinnä todeta, että eduskunnasta löytyi vaalikaudella 2019–2022 ainakin joitain kansanedustajia, jotka asettuivat vahvasti koko eläinkunnan oikeuksien puolelle ja ihmiskeskeistä yhteiskuntajärjestystä vastaan. Koko eduskunnan yleiseksi ajatukseksi kaikille eläimille kuuluvasta itseisarvosta tätä tulosta ei voi yleistää.

Kolmas aineistoryhmä, eli metsästyslait, herätti perusoikeuslakeja enemmän keskustelua kansanedustajien parissa. Näissä keskusteluissa ylivoimaisesti useimman puheenvuoron, peräti 26:n 32:sta, ensisijainen diskurssi oli ”eläin uhkana”, edustaen noin 81 prosenttia puheenvuoroista. Metsästyslait olivat myös ainut aineistoryhmä, jossa tämä diskurssi ylipäättään esiintyi ensisijaisena diskurssina. Siten diskurssin voikin nähdä kohdistuvan suoraan luonnoneläimiin, etenkin suteen. Luonnoneläimistä, lähinnä sudesta, luodaan diskurssilla valtaosassa aineistoryhmän puheenvuoroista suuri uhka ihmisen turvallisuudelle, eläimille ihmisten resursseina tai lemmikkeinä ja joissain puheenvuoroissa myös uhanalaisille ja siten arvokkaampana esitetyille luonnoneläimille. Äärimmäisen yleisenä diskurssina se käyttää merkittävää valtaa luonnoneläinten, etenkin suden intressejä vastaan.

Susi saa aineistoryhmässä kuitenkin myös yhden laimean puolustuspuheenvuoron, joka edustaa ”eläinten suojelu”-diskurssia heikoimmillaan. Tässä puheenvuorossa tuomitaan suden salametsästys, joskin siinä myös kyseenalaistetaan, ovatko nykyiset rangaistukset tästä jo liian kovia. Kun näinkin vaisu ilmentymä ”eläinten suojelu”- diskurssista esiintyy vain kerran, edustaen ainoastaan noin kolme prosenttia aineistoryhmän puheenvuoroista, vaikuttaa siltä, että kaikista tutkielmani aineiston eläimistä suteen suhtaudutaan vihamielisimmin ja muihinkin luonnoneläimiin lähinnä uhkana. Tästä kertoo myös se, että susista, tai muista luonnoneläimistä puhuttaessa ei esitetty ainoatakaan ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet”-diskurssia ensisijaisesti ilmentävää puheenvuoroa, eikä myöskään ”ilmasto ja luonto” – diskursseja edustavia ensisijaisia puheenvuoroja, vaikka ajoittain ne olivatkin toissijaisia diskursseja, kun puhuttiin suden ja muiden petoeläinten uhasta muille luonnoneläimille. Sen sijaan ”eläimet ovat ihmisten resursseja” – diskurssi oli neljässä puheenvuorossa ensisijaisena diskurssina, edustaen noin 13 prosenttia aineistoryhmän puheenvuoroista. Näissä puheenvuoroissa niin sanotut riistalajit asemoitiin ihmisen metsästyskohteiksi, kuvaten näiden lajien tappamisen olevan hauska ja hieno harrastus ihmisille. Luonnoneläinten, etenkin susien kohdalla lähes kaikista puheenvuoroista ilmenneet diskurssit käyttivät siis tuhoisaa valtaa eläinten elinoikeutta vastaan.

Aineistoni viimeinen osuus ”kissakriisi kansalaisaloite”, joka edustaa kissoista käytyä keskustelua, ilmentää puolestaan täysin päinvastaista suhtautumista tiettyyn eläimeen, kissaan ja yleensä lemmikkeihin eläinryhmänä. 34 puheenvuorosta 31, eli noin 91 prosenttia, edustaa ”eläinten suojelu”-diskurssia, ja loput kolme, eli noin 9 prosenttia, ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet”- diskurssia. Kaikkien puheenvuorojen viesti on sama; kissat ovat arvokkaita ja heitä tulee suojella nykyistä paremmin.

Koska puhe on kissoista, ”eläinten suojelu”-diskurssiin ei tässä aineistossa sekoitu samalla tavalla hyväksyntää eläimen hyödyntämiselle ihmisten intressien palvelemiseksi, kun tuotantoeläinten kohdalla, joita kohtaan ihmisillä on selkeämmin taloudellisen intressi. Jossain määrin myös kissojen tapauksessa puhutaan näiden hyödyntämisestä, esimerkiksi jyrksijöiden pyydystämisessä tai väljemässä merkityksessä näiden hyödyntämisestä kumppaneina, mutta en tulkitse näiden sisältävän valankäyttöä eläimiä vastaan, onhan muiden eläinten syönti kissoille luonnollista ja hyvin kohdeltuna kumppanuus ihmisten kanssa kissojen eduksi. Se, mikä erottaa kolme puheenvuoroa vielä ”eläinten suojelu”- diskurssista ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet”- diskurssiksi on näiden puheenvuorojen keskittyminen kissojen lisäksi myös tuotantoeläimiin, ja näiden alistavan hyödyntämisen kyseenalaistamiseen. Itse kissaan hyvinvoinnin puolustamisen suhteen näillä kahdella diskursseilla ei kuitenkaan ole eroa, vaan molemmat käyttävät samoissa määrin valtaa kissojen hyväksi.

6. Diskurssien käyttö puolueittain

Tässä luvussa tarkastelen miten aineistosta löytämiäni diskurssien käyttö ja siten eläimiin kohdistuva vallankäyttö jakautuu eduskuntapuolueiden kesken. Käytän tähän alla olevaa taulukkoa 2. Taulukon ensimmäinen sarake edustaa taulukon 1 tavoin täysistuntopuheenvuorojen ilmentämiä, eläimiin liittyviä diskursseja. Taulukon luvut edustavat kutakin diskurssia ensisijaisesti ilmentävien puheenvuorojen määrää puolueittain jaoteltuna, sekä alimmalla ”yhteensä”-rivillä ja oikeanpuolimmaisessa ”yhteensä”-sarakkeessa puheenvuorojen kokonaismäärää puolueittain ja diskursseittain. Alleviivatuilla luvuilla korostan, mikä ensisijainen diskurssi on eniten edustettu kunkin puolueen puheenvuoroissa, sekä kaikissa puolueissa yhteensä. Sarake ”muut” edustaa puheenvuoroja, joita ei pidetty puolueiden kansanedustajien roolissa, vaan jotka olivat esimerkiksi vastuuministerin esittelypuheenvuoroja jostakin lakialoitteesta. Koska analyysini keskittyy puolueiden käyttämiin diskursseihin, en tarkastele tätä ryhmää analyysissäni ollenkaan.

	Sdp.	Ps.	Kok.	Kesk.	Vihr.	Vas.	Rkp.	Kd.	Vkk.	Muut	Yhteensä
Eläimille kuuluu vahvat oikeudet	0	4	2	0	4	<u>8</u>	0	0	0	0	18
Eläinten suojelu	<u>2</u>	<u>24</u>	<u>10</u>	2	<u>10</u>	6	<u>2</u>	0	0	<u>3</u>	<u>59</u>
Eläimet ihmisen resursseina	0	2	1	4	0	0	0	<u>2</u>	0	1	10
Suomessa asiat hyvin	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2
Ilmasto ja luonto	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Eläin uhkana	0	12	1	<u>11</u>	0	1	0	0	<u>1</u>	0	26
Ei diskurssia	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2
Yhteensä	2	42	17	18	15	15	2	2	1	4	118

Taulukko 2: Eläindiskurssit puolueittain

Taulukon kuvaamien tulosten perusteella olen jakanut puoluekohtaisen analyysini kahteen alalukuun. Alaluvussa 6.1. analysoin puolueita, joiden yleisin ensisijainen eläimiin liittyvä diskurssi on ”eläinten suojelu”, eli sosiaalidemokraatteja, perussuomalaisia, kokoomusta, vihreitä ja ruotsalaista kansanpuoluetta. Alaluvussa 6.2 analysoin jäljelle jääneet puolueet, eli keskustan, vasemmistoliiton, kristillisdemokraatit, sekä valta kuuluu kansalle – ryhmän, joiden yleisimmin käytetyt diskurssit vaihtelivat keskenään. Ainoastaan Liike Nyt ei ollut aineistossani edustettuna ollenkaan, minkä selittää se, että vaalikaudella 2019–2022 sillä oli vain yksi kansanedustaja (Eduskunta 2023).

6.1 Erilaiset eläintensuojelijat: Sosiaalidemokraatit, perussuomalaiset, kokoomus, vihreät ja ruotsalainen kansanpuolue

Sosiaalidemokraattien, perussuomalaisten, kokoomuksen, vihreiden ja ruotsalaisen kansanpuolueen kansanedustajien puheenvuoroja yhdistää siis se, että niiden yleisimmin ilmentämä ensisijainen diskurssi aineistossani on ”eläinten suojelu”. Useimmat näiden puolueiden puheenvuorot siis käyttävät valtaa eläinten hyödyntämisen jatkamisen puolesta, mutta myös heidän kärsimyksensä vähentämisen puolesta, tai ainakin sen lisäämistä vastaan. Puolueiden välillä on kuitenkin eroja sen suhteen, mitä muita diskursseja ne käyttävät eläimistä puhuessaan ja minkälaista valtaa ne siten kokonaisuudessaan käyttävät eläinten intressien hyväksi tai niitä vastaan.

Sdp:n osalta huomionarvoista on, että sen kansanedustajat esittivät aineistoni 118 puheenvuorosta vain kaksi, vaikka Sdp:n eduskuntaryhmä oli 40 edustajallaan vaalikauden 2019–2022 suurin. Saman verran puheenvuoroja oli sitä huomattavasti pienemmällä ruotsalaisella kansanpuolueella ja kristillisdemokraateilla, vaikka näiden puolueiden eduskuntaryhmät koostuivat vain kymmenestä ja viidestä kansanedustajasta. (Eduskunta 2023). Näin heikko edustus puheenvuoroilla mitattuna eläinaiheisia keskusteluja koskevassa aineistossani viittaa siihen, etteivät eläinaiheet ole sosiaalidemokraateille kovinkaan tärkeitä. Niinpä sosiaalidemokraattien eläimiä kohtaan käyttämää valtaa ei määrittele ensisijaisesti sen kaksi puheenvuoroa, jotka molemmat edustivat ”eläinten suojelu”- diskurssia, vaan pikemminkin se, että puheenvuorojen tasolla sdp ei käytä eläimiä kohtaan valtaa juuri ollenkaan.

Perussuomalaisten kansanedustajilla sen sijaan riittää eläinaiheista sanottavaa, sillä 42 puheenvuorollaan se käytti puolueista ylivoimaisesti eniten puheenvuoroja eläimiin liittyen. Valtaosa, 24 puheenvuoroa eli noin 57 prosenttia puolueen puheenvuoroista edustaa ensisijaisesti ”eläinten suojelu”- diskurssia, mikä vaikuttaa aineiston perusteella olevan perussuomalaisten linja etenkin tuotantoeläinten osalta, näkyen erityisesti puolueen kielteisenä suhtautumisena näiden uskonnollisiin rituaaliteurastuksiin. Myös ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet”- diskurssi esiintyy neljässä puheenvuorossa, eli noin kymmenessä prosentissa puolueen puheenvuoroista, joten perussuomalaiset vaikuttavat aineiston perusteella käyttävän diskursiivista valtaa pääosin eläinten hyväksi. Toisaalta kaksi puheenvuoroa, edustaen noin viittä prosenttia puheenvuoroista, edusti ensisijaisesti ”eläimet ihmisen resursseina” – diskurssia ja mikä merkittävämpää, 12 puheenvuoroa, noin 29 prosenttia puheenvuoroista, ”eläin uhkana”- diskurssia. Koska ”eläinten suojelu”- diskurssi liittyy ensisijaisesti tuotantoeläimiin ja lemmikkeihin ja ”eläin uhkana” - diskurssi luonnoneläimiin, vaikuttaa aineiston perusteella, että perussuomalaiset haluavat hyödyntää, mutta myös suojella tuotanto- ja lemmikkieläimiä ja toisaalta tappaa luonnoneläimiä ihmisten intressien turvaamiseksi.

Kolmas puolue, jonka yleisin puheenvuoroista ilmenevä ensisijainen diskurssi on ”eläinten suojelu”, on kokoomus. Tätä diskurssia edustaa kymmenen puheenvuoroa kokoomuksen 17 puheenvuorosta, eli noin 59 prosenttia sen kaikista puheenvuoroista. Toiseksi yleisin kokoomuksen diskurssi kahdella puheenvuorolla, eli noin 12 prosentin edustuksella, on ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet”-diskurssi. Lisäksi ”eläimet ihmisen resursseina” -, ”Suomessa asiat hyvin”-, ja ”eläin uhkana”-diskurssit ilmenevät kukin yhdessä puheenvuorossa, saaden kukin noin 6 prosentin edustuksen. Kaksi kokoomuksen edustajien puheenvuoroista, noin 12 prosenttia, eivät edusta mitään diskurssia, koska ne eivät liity eläimiin ollenkaan.

Näiden tulosten perusteella kokoomuksen linja ja eläimiin kohdistuva vallankäyttö vaikuttaa hyvin samanlaiselta, kuin perussuomalaisilla. Pääosin eläimiä halutaan hyödyntää, mutta myös suojella, vaikka myös muita näkemyksiä löytyy pienemmissä määrin. Perussuomalaisista poiketen rituaaliteurastuksen vastustaminen, tai luonnoneläinten uhka eivät kuitenkaan merkittävästi korostu kokoomuksen puheenvuoroissa.

Neljäs ”eläinten suojelu”- diskurssia painottava puolue, vihreät, käyttää aineiston perusteella jonkin verran vahvemmin valtaa eläinten etujen puolesta, kuin sdp, perussuomalaiset ja kokoomus. ”Eläinten suojelu”-diskurssi esiintyy näiden puolueiden tapaan ylivoimaisesti eniten vihreiden puheenvuoroissa, kymmenessä puheenvuorossa 15:sta, eli noin 67 prosentissa puolueen puheenvuoroista, mutta toisin kuin kokoomuksella ja perussuomalaisilla, yksikään vihreiden puheenvuoro ei edusta suoraan eläinten intresseille haitallisia diskursseja. Merkittävä vähemmistö vihreiden puheenvuoroista sen sijaan kyseenalaistaa kokonaan eläinten hyödyntämisen, sillä neljä puheenvuoroa, noin 27 prosenttia puolueen kansanedustajien puheenvuoroista, edustaa ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet”-diskurssia. Tämän vuoksi vihreät käyttävät myös vahvemmin eläinten intressien hyväksi valtaa, kuin sosiaalidemokraatit, joiden puheenvuorot eivät edustaneet tätä diskurssia, ja joita ylipäätänsä oli vain kaksi. Näiden diskurssien lisäksi ilmasto- ja luontopuolueeksi miellettyiden vihreiden yksi, eli noin 7 prosenttia puheenvuoroista, edustaa ilmasto- ja luontodiskurssia, joka myös käyttää valtaa eläinten intressien edistämiseksi.

Viimeinen ”eläinten suojelu”-diskurssia puheenvuoroissaan ensisijaisesti edustava puolue on rkp. Sdp:n tavoin sen molemmat puheenvuorot, eli kaksi kahdesta, edustavat tätä diskurssia. Aineiston perusteella vaikuttaa siis siltä, että rkp kannattaa eläinten hyödyntämistä, mutta myös näiden suojelun huomioimista ja käyttää siten jossain määrin valtaa eläinten aseman parantamiseksi. Koska rkp:llä oli vaalikaudella 2019–2022 vain kymmenen kansanedustajaa (Eduskunta 2023), näiden kahden puheenvuoron voi katsoa muodostavan kattavamman otoksen sen linjasta kuin sdp:llä, vaikka vähäinen puheenvuorojen määrä estää otoksen määrittämisen täysin edustavaksi myös sen kohdalla.

6.2 Moninaiset diskurssit: Keskusta, vasemmistoliitto, kristillisdemokraatit ja valta kuuluu kansalle

Siinä, missä edelliset puolueet ilmensivät useimmiten ”eläinten suojelu”-diskurssia, vaihtelevat keskustan, vasemmistoliiton, kristillisdemokraattien, ja valta kuuluu kansalle kansanedustajien yleisimmät diskurssit vahvasti keskenään. Keskustan ja yhden kansanedustajan muodostaman valta kuuluu kansalle-ryhmän (Eduskunta 2023) yleisin puheenvuorojen ensisijainen diskurssi on aineistossani ”eläin uhkana”. Vasemmistoliiton puheenvuorojen yleisin ensisijainen diskurssi on puolestaan ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet”, kun taas kristillisdemokraateilla tämä on ”eläimet ihmisen resursseina”.

Tarkastelen ensiksi keskustaa, jonka yleisin diskurssi ”eläin uhkana” esiintyy 11 puheenvuorossa puolueen edustajien 18 puheenvuorosta, edustaen näin noin 61 prosenttia sen puheenvuoroista. Tämä ilmentää sitä, että puolueen edustajat puhuivat erityisen paljon metsästyslakialoitteista ja olivat vahvasti susien ja muiden peto- ja luonnoneläinten tappamisen puolella, ensisijaisesti ihmisten intressien turvaamiseksi. Koska diskurssi oli keskustan puheenvuoroissa niin vahvasti edustettuna, käyttää puolue merkittävää valtaa erityisesti luonnoneläinten intressejä vastaan.

Muita keskustan puheenvuorojen ilmentämiä ensisijaisia diskursseja ovat ”eläinten suojelu”, ”eläimet ihmisen resursseina” ja ”Suomessa asiat hyvin”. Näistä ainoastaan ”eläinten suojelu” käyttää valtaa edes jossain määrin eläinten hyväksi, ja tämäkin diskurssi on edustettuna ainoastaan kahdessa keskustan puheenvuorossa, siis noin 11 prosentissa sen puheenvuoroista. Keskustan toiseksi yleisin ensisijainen diskurssi on ”eläimet ihmisen resursseina”, jota edustaa 4 puheenvuoroa, noin 22 prosenttia sen puheenvuoroista. Tätä diskurssia edustavia puheenvuoroja esiintyy sekä tuotantoeläimistä, että luonnoneläimistä puhuttaessa. Keskusta vaikuttaakin käyttävän vahvasti valtaa erityisesti tuotantoeläinten hyödyntämisen puolesta ja asemoi heidät ajoittain vain resursseiksi, joiden kohtelulla ei ole erityisen suurta merkitystä. ”Suomessa asiat hyvin”-diskurssi, joka on ensisijainen diskurssi yhdessä puheenvuorossa, eli noin 6 prosentissa keskustan puheenvuoroista, käyttää myös valtaa eläinten suojelutason parantamista vastaan, joten keskusta käyttää valtaa vahvasti sekä tuotantoeläinten, että luonnoneläinten intressejä vastaan.

Eläimiin kohdistuvan vallankäytön osalta vasemmistoliitto edustaa melkein pä keskustan vastakohtaa, sillä sen yleisimmin käyttämä ensisijainen diskurssi on ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet”, joka korostaa eläinten itseisarvoa ja kyseenalaistaa kokonaan heidän hyödyntämisensä. Tätä diskurssia edustaa kahdeksan puheenvuoroa vasemmistoliiton 15 puheenvuorosta, eli noin 53 prosenttia sen puheenvuoroista. Vasemmistoliiton toiseksi useimmin käyttämä diskurssi on ”eläinten suojelu”, jota edustaa

kuusi puheenvuoroa, eli 40 prosenttia sen puheenvuoroista. Koska myös tämä diskurssi käyttää ainakin pääosin valtaa eläinten olojen parantamiseksi, vaikuttaa vasemmistoliitto käyttävän kokonaisuudessaan vahvasti valtaa eläinten intressien hyväksi. Tätä kuvaa heikentää ainoastaan yksi puheenvuoro, edustaen noin seitsemää prosenttia puolueen puheenvuoroista, jossa ensisijainen diskurssi on ”eläin uhkana” ja joka puolustaa ihmisten intressejä vahvemmin kuin suden oikeutta elää.

Kristillisdemokraattien molemmat kaksi puheenvuoroa edustavat ”eläimet ihmisen resurssina”-diskurssia. Näillä puheenvuoroilla kristillisdemokraatit käyttävät valtaa tuotantoeläinten asemoimiseksi lähinnä esineiksi, joiden suojelutasoa ei tule parantaa. Vaikka otos on pieni, niin puolueen pieneen, viiden kansanedustajaan eduskuntaryhmään (Eduskunta 2023) suhteutettuna sen voi katsoa kertovan ainakin jonkin verran puolueen linjasta, joka vaikuttaa olevan vahvasti tuotantoeläimien intresseille vastakkainen.

Vielä pienemmän, vain yhden kansanedustajan muodostaman (Eduskunta 2023) valta kuuluu kansalle-eduskuntaryhmän ainut puheenvuoro edustaa ensisijaisesti ”eläin uhkana” – diskurssia. Tällä puheenvuorolla se käyttää valtaa luonnoneläinten intressejä vastaan. Koska eduskuntaryhmä koostui vain yhdestä kansanedustajasta, voi tämän yhden puheenvuoron sanoa edustavan täysin valta kuuluu kansalle – ryhmän linjaa.

7. Johtopäätökset

Käyttämäni aineiston perusteella saaduista tuloksista piirtyy selvä kuva kansanedustajien eläimistä käyttämistä diskursseista ja niiden sisältämästä vallankäytöstä vaalikaudella 2019–2022. Suuri enemmistö kansanedustajien puheenvuoroista ilmentää diskursseja, joissa eläimiin kohdistuva alistava vallankäyttö hyväksytään, jotta eläinten hyödyntämistä voidaan jatkaa, ja luonnoneläinten koettua uhkaa voidaan torjua. Yleisin ensisijainen diskurssi kansanedustajien puheenvuoroissa on kuitenkin ”eläinten suojelu”, joka kyllä hyväksyy tämän vallan käytön, mutta haluaa asettaa sille jonkinlaiset rajat ja turvata joiltain osin eläinten hyvinvointia. Yksi puheenvuoroista ilmenevä diskurssi on myös ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet”, joka kyseenalaistaa kokonaan ihmisen oikeuden käyttää eläimiä hyväkseen. Näin kansanedustajien puheenvuoroista suurin osa käytti ainakin jollain tavalla valtaa eläinten olojen parantamiseksi.

Diskurssit ja eläimiin kohdistuva vallankäyttö kuitenkin vaihtelevat sekä eri eläinryhmien, että puolueiden osalta. Eläinten intressien kannalta myönteisimmät diskurssit ja niiden vallankäyttö kohdistuvat etenkin lemmikkieläimiin, jota aineistossani edustaa kissa. Luonnoneläinten, erityisesti suden osa eduskunnassa on puolestaan heikoin ja heihin kohdistetaan lähinnä alistavaa vallankäyttöä

sisältäviä diskursseja. Tuotantoeläimiin puolestaan kohdistetaan sekä heidän intressejään palvelevia, että niiden vastaisia diskursseja ja valtaa käytetään siten sekä heidän eduksensa, että haitakseen.

Puolueittain tarkasteltuna eläinten intressien kannalta myönteisimpiä diskursseja puheenvuoroissaan käyttävät vasemmistoliitto ja vihreät. Yhtä lukuun ottamatta kaikki vasemmistoliiton puheenvuorot käyttävät valtaa eläinten olojen parantamiseksi, ja useimmat heidän puheenvuoroistaan kyseenalaistavat ihmisen oikeuden eläinten hyödyntämiseen kokonaan. Vihreiden kansanedustajien puheenvuoroista kaikki käyttävät ainakin jossain määrin valtaa eläinten hyväksi, mutta useimmat niistä eivät kyseenalaista eläinten hyödyntämistä itsessään. Myös sosiaalidemokraattien ja ruotsalaisen kansanpuolueen kansanedustajien puheenvuorot käyttävät valtaa eläinten hyväksi, joskin molemmilla on vain kaksi puheenvuoroa ja ne edustavat ainoastaan ”eläinten suojelu”-diskussia, joka ei aja yhtä vahvasti eläinten etua kuin ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet”-diskurssi.

Useimmiten eläimien intresseille vastakkaisia diskursseja käyttävät puheenvuoroissaan keskusta, kristillidemokraatit ja valta kuuluu kansalle-ryhmä. Perussuomalaiset ja kokoomus käyttävät puolestaan laajasti eri diskursseja, joista osa käyttää valtaa eläinten hyväksi ja osa eläinten etua vastaan. Liike Nyt ei ollut edustettuna aineistossa ollenkaan.

Kaikkiaan tutkimustulokseni vastaavat aiemman eläintutkimuksen keskeisiä löydöksiä, joiden mukaan länsimaissa vahvimmin eläinten asemaa määrittelee niin sanottu hyvinvointinäkökulma, joka hyväksyy eläinten hyödyntämisen, mutta pyrkii kuitenkin tarjoamaan eläimille jonkinlaista suojaa ja välttämään ”turhan” kärsimyksen aiheuttamista (Beatson 2011; Aaltola 2004, 15). Useimmin aineistossani ilmennyt diskurssi, ”eläinten suojelu”, edustaa juuri tätä näkökulmaa. Myös aiemman tutkimuksen havainnot siitä, että ihmisten eläimille antamien lukuisien roolien takia näistä puhutaan monilla eri diskursseilla (Stibbe 2012) näkyy tutkimustuloksissani diskurssien moninaisuutena ja niiden vaihtelevuutena eri eläinten kohdalta.

Tutkimustulokseni jakavat monia yhtäläisyyksiä myös aiemman suomalaisen eläintutkimuksen tuloksien kanssa, mutta erojakin niiden välillä löytyy. Esimerkiksi analyysissäni käyttämälle omalle diskurssiluokittelulleni ei löydy täysin vastaavuuksia luvussa 4.3 esitellystä Aaltolan ja Kedon eläindiskurssien luokittelusta (Aaltola ja Keto 2015, 7–13). Diskursseittain tarkasteltuna oma diskurssini ”eläimille kuuluu vahvat oikeudet” muistuttaa eläinten kyvyt ja arvon tunnistavana diskurssina eniten ”eläin sosiaalisena ja vastavuoroisena olentona” luokkaa Aaltolan ja Kedon luokittelussa, mutta ei ole sille suora vastine. ”Eläinten suojelu”-diskurssi puolestaan sisältää monipuolisena diskurssina usean Aaltolan ja Kedon luokan piirteitä, eli piirteitä sekä ”eläin kuolleena ruumiina tai ruumiineritteenä”-, ”eläin funktionaalisen eli toiminnallisen olentona”-, että ”eläin sosiaalisena ja

vastavuoroisena olentona"-luokista. Samoin "eläimet ihmisen resursseina"-diskurssi sisältää piirteitä sekä Aaltolan ja Kedon luokista "eläin kuolleena ruumiina tai ruumiineritteenä", että "eläin funktionaalisen eli toiminnallisen olentona".

"Suomessa asiat hyvin"-diskurssille ei puolestaan löydy kovinkaan hyviä vastineita Aaltolan ja Kedon luokittelusta, mutta koska se sisältää sekä jonkinlaista eläinten suojelun näkökulmaa, että pitää eläimiä ihmisen ruokana ja resursseina, yhdistyy siinä "eläin kuolleena ruumiina tai ruumiineritteenä", "eläin funktionaalisen eli toiminnallisen olentona", ja "eläin sosiaalisen ja vastavuoroisen olentona" luokkien piirteitä. "Ilmasto- ja luonto"- diskurssit taas sivuuttavat eläimet niin vahvasti ja ovat luonteeltaan niin moninaisia, ettei niitä voi määritellä ollenkaan Aaltolan ja Kedon luokkien mukaisesti. Sen sijaan "eläin uhkana"-diskurssi vastaa melko hyvin Aaltolan ja Kedon "eläin itsellisenä toimijana"-luokkaa, sillä siinä susi näyttäytyy itsenäisenä petoeläimenä, joka haastaa ihmisille mieluisaa maailmanjärjestystä.

Aiemmin luvussa 4.3 esittelemiini Ilona Herlinin artikkelin (2021) tutkimustuloksiin verrattaessa omat tutkimustulokseni ovat puolestaan varsin samankaltaisia, mutta eivät täysin yhteneviä Herlinin tulosten kanssa. Sekä oman aineistoni, että Herlinin aineiston tarkastelemisessa eduskuntakeskusteluissa puhutaan paljon eläinten hyvinvoinnista ja suojelusta, sekä näiden omistamisesta ja hyödyntämisestä, mutta osittain myös näiden tarpeista ja kärsimyksistä. Omassa aineistossani esiin nousee Herlinin tuloksista poiketen usein esiin myös eläinten näkeminen uhkana, joka tosin saattaa johtua siitä, että sudesta käytävät keskustelut muodostavat suuren osan aineistoani. Yhteistä puolestaan omien tulosteni ja Herlinin tulosten välillä on, että eläimiin liittyvät puheenaiheet ja puhutavat vaihtelevat selkeästi puolueittain. Myös Herlinin puoluekohtaisen vertailun tulokset hänen artikkelissaan käsittelemien puolueiden, eli perussuomalaisten, vihreiden ja keskustan, osalta ovat melko lähellä omia tuloksiani.

Perussuomalaisten osalta tutkimustulokseni muistuttavat läheisesti Herlinin artikkelin tutkimustuloksia, joissa omien tulosteni tavoin korostuu perussuomalaisten suojeleva ja myönteinen suhtautuminen etenkin lemmikki- ja tuotantoeläimiin. Myös eläinten suojelemisen liittyminen usein rituaaliteurastuksen vastustamiseen perussuomalaisten tapauksessa ilmenee sekä tämän tutkielman, että Herlinin artikkelin analyysissä. Lisäksi Herlinin tulosten tapaan omat tulokseni osoittavat, että perussuomalaisten puheissa korostuu suojelun lisäksi eläinten hyödyntäminen, niin tuotantoeläinten kuin luonnoneläinten suhteen.

Vihreiden osalta tutkimustulokseni ovat myös lähellä Herlinin tuloksia, joskin myös joitakin eroja löytyy. Eläinten suojelun korostaminen näkyy tuotantoeläinten osalta omassa aineistossani pitkälti

samalla tavalla kuin Herlinin aineistossa, sillä molemmissa vihreät puhuvat paljon konkreettisten suojelutoimien parantamisesta. Toisaalta Herlinin tuloksista poiketen omassa aineistossani vihreät ottavat vahvemmin kantaa eläinten itseisarvon puolesta, omaksuen joissain puheenvuoroissa kokonaan eläinten hyödyntämistä vastustavan kannan. Lisäksi Herlinin aineistosta poiketen vihreät eivät omassa aineistossani puhu ensisijaisesti eläimistä osana ekosysteemiä, eivätkä useimmiten luonnoneläimistä, vaan enemmän tuotantoeläimistä ja lemmikkieläimistä, tai kaikista eläimistä eläinten perusoikeuksia käsittelevissä keskusteluissa.

Myös keskustan puheenvuoroja tarkasteltaessa omat tutkimustulokseni sekä muistuttavat, että eroavat Herlinin tuloksista. Herlinin tuloksista poiketen omassa aineistossani keskustan puheenvuorot kohdistuvat enemmän luonnoneläimiin, lähinnä suteen, kuin tuotantoeläimiin ja lemmikkeihin. Tuotantoeläinten suhteen Herlinin mukaan keskusta korostaa näiden taloudellista hyötyä ihmisille ja suhtautuu näihin osin välinpitämättömästi, mutta myös osin korostaa näiden hyvinvoinnin tärkeyttä, joka tosin keskustan puheissa on Suomessa jo hyvällä tasolla. Nämä tulokset taas vastaavat hyvin omasta aineistostani saatuja tuloksia. Luonnoneläinten suhteen omassa tuloksissani korostuu Herlinin tuloksia enemmän luonnoneläinten näkeminen uhkana, kuin hyödynnettävänä resurssina, vaikka tämäkin näkemys on edustettuna. Tämä voi selittyä sillä, että omassa aineistossani puhuttiin ensisijaisesti sudesta, joka ei ole samalla tavalla ihmisten hyödynnettävissä oleva eläin, kuin vaikkapa riistana pidetyt hirvet.

Kaiken kaikkiaan tutkielmani siis sekä vahvistaa joitakin aiemman eläintutkimuksen tuloksia, että laajentaa eläintutkimuksen kenttää uusilla tuloksilla. Ansioistaan huolimatta sillä on kuitenkin tiettyjä rajoitteita, johtuen erityisesti tutkielman rajoitetusta pituudesta. Näistä rajoitteista suurin on aineiston koko, joka pienenä otoksena eduskunnan eläindiskursseista ja niiden jakaumasta vaalikaudella 2019–2022 ei ole täysin yleistettävissä koko eduskunnan eläin keskusteluihin. Suurempi analysoitavien puheenvuorojen määrä parantaisi tutkimustulosten edustavuutta diskurssien jakautumisen suhteen eri eläinlajien ja puolueiden kesken ja saattaisi tuoda esille myös diskursseja, joita ei esiintynyt aineistossani. Tuleva tutkimus eduskunnan eläindiskursseista ja niiden vallankäytöstä hyötyisikin laajemman aineiston käytöstä ja puheenvuorojen tarkastelusta myös useamman vaalikauden ajalta.

Jatkotutkimusta tarvitaan lisäksi puolueiden ideologioista ja niiden takana piilevistä intresseistä, jotka selittävät erilaisia eläindiskursseja. Myös näiden tarkastelun jouduin rajaamaan tutkielmani ulkopuolelle. Vajaavaisuuksistaan huolimatta katson kuitenkin tutkielmani laajentavan valtiotieteellisen eläintutkimuksen kenttää Suomessa ja tarjoavan lukijoilleen ainakin pintapuolisen katsauksen eduskunnan eläindiskursseista, niiden vallankäytöstä ja jakaumasta. Tulevaisuudessa toivon tällaisen valtiotieteellisestä näkökulmasta toteutetun eläintutkimuksen yleistyvän entisestään.

Lähteet:

- Aaltola, Elisa ja Keto, Sami (toim.). 2015. Johdanto. *Eläimet yhteiskunnassa*. Helsinki: Into Kustannus, 7–13.
- Aaltola, Elisa. 2004. *Eläinten moraalinen arvo*. Tampere: Vastapaino.
- Andersson Cederholm, Erika ym. (toim.) 2014. Johdanto. *Exploring the Animal Turn: Human-animal relations in Science, Society and Culture*. The Pufendorf Institute of Advanced Studies, Lund University, 5–11.
- Beatson, Peter. 2011. Mapping Human Animal Relations. Teoksessa Taylor, Nik ja Signal, Tania. 2011. *Theorizing Animals: Re-thinking Humanimal Relations*. 1st edition. Vol. 11. Online. Boston; Brill, 21–58. Viitattu 1.4.2025. URL: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/kutu/detail.action?docID=717458&pq-origsite=primo>
- Bernstein, Mark H. 1998. *On moral considerability: an essay on who morally matters*. New York: Oxford University Press
- Burr, Vivien. 2015. Social constructionism. Third edition. Hove;: Routledge.
- Cudworth, Erika. 2014. Beyond speciesism: Intersectionality, critical sociology and the human domination of other animals. Teoksessa Taylor, Nik, & Twine, Richard (toim.). 2014. *The Rise of Critical Animal Studies: From the Margins to the Centre*. Online. Taylor & Francis Group, London, 19–35. Viitattu 1.4.2025. URL: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/kutu/reader.action?docID=1675927&ppg=1>
- DeLapp, Kevin. 2011. The View from Somewhere: Anthropocentrism in Metaethics. Teoksessa Bodice, Rob (toim.) 2011. *Anthropocentrism: human, animals, environments*. Leiden; Brill, 37–57.
- Donaldson, Sue ja Kymlicka, Will. 2014. Animals in political theory. Teoksessa Kalof, Linda (toim.). 2014. *The Oxford handbook of animal studies*. New York, NY: Oxford University Press, 43–64.
- Eduskunnan kirjasto. 2021. Eläinten hyvinvointilaki. Online. Päivitetty 21.4.2023. Viitattu 24.3.2025. URL: https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oi-keus/LATI/Sivut/elainten-hyvinvointilaki.aspx
- Eduskunta, Mai Kivelä (vas) ym. 2022. *Lakialoite LA 71/2022 vp: Lakialoite laiksi Suomen perustuslain muuttamisesta*. Online. Päivitetty 30.11.2022. Viitattu 27.3.2025. URL: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lakialoite/Sivut/LA_71+2022.aspx

Eduskunta, Markku Eestilä (kok.) ym. 2022. *Lakialoite LA 5/2022 vp: Lakialoite laiksi metsästyslain 90 §:n muuttamisesta*. Online. Päivitetty 14.2.2022. Viitattu 27.3.2025. URL: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lakialoite/Sivut/LA_5+2022.aspx

Eduskunta, Ritva Elomaa (ps) ym. 2022. *Lakialoite LA 39/2022 vp: Lakialoite laiksi eläinsuojelulain 3 §:n muuttamisesta*. Online. Päivitetty 29.9.2022. Viitattu 27.3.2025. URL: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lakialoite/Sivut/LA_39+2022.aspx

Eduskunta, Sarita Lintula ym. 2021. *KAA 4/2021 vp: Kissakriisi hallintaan - kissojen tunnistusmerkinnän ja leikkauttamisen puolesta*. Online. Viitattu 27.3.2025. URL: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/EduskuntaAloite/Documents/KAA_4+2021.pdf

Eduskunta, Sebastian Tynkkynen (ps) ym. 2020. *Lakialoite LA 54/2020 vp: Lakialoite laiksi metsästyslain muuttamisesta*. Online. Päivitetty 19.4.2021. Viitattu 27.3.2025. URL: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lakialoite/Sivut/LA_54+2020.aspx

Eduskunta, Tuomas Kettunen (kesk) ym. 2022. *Lakialoite LA 8/2022 vp: Lakialoite laiksi metsästyslain muuttamisesta*. Online. Päivitetty 21.2.2022. Viitattu 27.3.2025. URL: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lakialoite/Sivut/LA_8+2022.aspx

Eduskunta. 2021. *Pöytäkirjan asiakohta PTK 122/2021 vp: Täysistunto*. Online. Viitattu 27.3.2025. URL: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/PoytakirjaAsiakohta/Documents/PTK_122+2021+3.pdf

Eduskunta. 2022. *Hallituksen esitys HE 186/2022 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyviksi laeiksi*. Online. Päivitetty 28.9.2022. Viitattu 27.3.2025. URL: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_186+2022.aspx

Eduskunta. 2022. *Pöytäkirja PTK 37/2022 vp: Täysistunto*. 18-46. Online. Viitattu 27.3.2025 URL: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Poytakirja/Documents/PTK_37+2022.pdf

Eduskunta. 2022. *Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp: Täysistunto*. Online. Viitattu 27.3.2025. URL: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/PoytakirjaAsiakohta/Documents/PTK_103+2022+9.pdf

Eduskunta. 2022. *Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2022 vp: Täysistunto*. Online. Viitattu 27.3.2025. URL: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/PoytakirjaAsiakohta/Documents/PTK_109+2022+5.pdf

Eduskunta. 2023. *Eduskunnan kokoonpano vaalikaudella 2019–2022*. Online. Päivitetty 4.4.2023. Viitattu 12.4.2025. URL: <https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/tilastot/kansanedustajat/kaikki-vaalikaudet/Sivut/eduskunnan-kokoonpano.aspx#voimasuhteet>

Eduskunta. 2023. *Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2022 vp: Täysistunto*. Online. Viitattu 27.3.2025. URL: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/PoytakirjaAsiakohta/Documents/PTK_147+2022+12.pdf

Eduskunta. 2023. *Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp: Täysistunto*. Online. Viitattu 27.3.2025. URL: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/PoytakirjaAsiakohta/Documents/PTK_173+2022+12.pdf

Eduskunta. 2023. *Pöytäkirjan asiakohta PTK 176/2022 vp: Täysistunto*. Online. Viitattu 27.3.2025. URL: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/PoytakirjaAsiakohta/Documents/PTK_176+2022+10.pdf

Fairclough, Norman. 1989. *Language and power*. London: Longman.

Fairclough, Norman. 2012. Critical discourse analysis. Teoksessa Gee, James Paul ja Handford, Michael (toim.). *The Routledge handbook of discourse analysis*. London;: Routledge, 9–20.

Galbin, Alexandra. 2014. An Introduction to Social Constructionism. *Social Research Reports*, 26, pp. 82–92. Online. Viitattu 31.3.2025. URL: <https://research-ebSCO-com.ezproxy.utu.fi/c/sk551e/viewer/pdf/i5dpazzx5b>

Gee, James Paul ja Handford, Michael. 2012. Johdanto. *The Routledge handbook of discourse analysis*. London: Routledge, 1–5.

Gergen, Kenneth J. 1985. The Social Constructionist Movement in Modern Psychology. *The American psychologist* 40:3, 266–275. Online. Viitattu 31.3.2025. URL: <https://research-ebSCO-com.ezproxy.utu.fi/c/sk551e/viewer/pdf/jft2m2eqqn?route=details>

Herlin, Ilona. 2021. Eläin eduskunnassa. Teoksessa Peltola, Rea ym. (toim.). 2021. *Kieli ja eläin: Vuorovaikutusta ja kielioppia monilajisissa yhteisöissä*. Online. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia, Nro 1474. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 185–265. Viitattu 1.4.2021. URL: <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/53623/9789518584264.pdf;jsessionid=F8F3547B35F9AD2478223CDBFCC89EFE?sequence=1>

Jokinen, Arja ym. 2016. Johdanto. *Diskurssianalyysi: teorit, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino, 17–22

Jokinen, Arja, ym. 2016. Diskursiivinen maailma. Teoreettiset lähtökohdat ja analyttiset käsitteet. Teoksessa Jokinen, Arja ym. (toim.). *Diskurssianalyysi: teorit, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino, 25–50.

Juhila, Kirsi. 2016. Kulttuurin jatkuvasti rakentuvat kehät. Tilanteista kulttuuriseen kontekstiin. Teoksessa Jokinen, Arja ym. 2016. *Diskurssianalyysi: teorit, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino, 369–407.

Kalof, Linda. (toim.). 2014. Johdanto. *The Oxford handbook of animal studies*. New York, NY: Oxford University Press, 1–22.

McLeod, John. 1997. *Narrative and psychotherapy*. Thousand Oaks, Calif.; SAGE.

Milligan, Tony. 2011. Speciesism as a Variety of Anthropocentrism. Teoksessa Boddice, Rob (toim.) 2011. *Anthropocentrism: human, animals, environments*. Leiden; Brill, 223–243.
Boddice, Rob. 2011. Introduction: The End of Anthropocentrism. Teoksessa Boddice, Rob (toim.) 2011. *Anthropocentrism: human, animals, environments*. Leiden; Brill, 1–18.

Pekonen, Kyösti. 2011. *Puhe Eduskunnassa*. Tampere: Vastapaino.

Ritvo, Harriet. 2007. On the Animal Turn. *Daedalus (Cambridge, Mass.)*. 136:4, 118–122. Online. Viitattu 31.3.2025. URL: <https://direct.mit.edu/daed/article/136/4/118/26694/on-the-animal-turn?searchresult=1>

Sax, Boria. 2011. What is the Quintessence of Dust? The Concept of the Human and its Origins. Teoksessa Boddice, Rob (toim.) 2011. *Anthropocentrism: human, animals, environments*. Leiden; Brill, 21–36.

Shapiro, Kenneth. 2020. Human-Animal Studies: Remembering the Past, Celebrating the Present, Troubling the Future. *Society & Animals* 28:7, 797–833. Online. Viitattu 31.3.2025. URL: https://brill.com/view/journals/soan/28/7/article-p797_6.xml

Shapiro, Kenneth. 2020. Human-Animal Studies: Remembering the Past, Celebrating the Present, Troubling the Future. *Society & Animals* 28:7, 797–833. Online. Viitattu 24.3.2025. URL: https://brill.com/view/journals/soan/28/7/article-p797_6.xml

Singer, Peter. 1995. *Animal Liberation*. 2.ed. London: Pimlico.

Statham, Simon. 2022. *Critical discourse analysis : a practical introduction to power in language*. Abingdon, Oxon ;: Routledge.

Stibbe, Arran. 2012. *Animals Erased: Discourse, Ecology, and Reconnection with the Natural World*. 1st edition. Middletown, CT. 06459: Wesleyan University Press.

Taylor, Nik. 2011. Introduction: Thinking about animals. Teoksessa Taylor, Nik ja Signal, Tania. 2011. *Theorizing Animals: Re-thinking Humanimal Relations*. 1st edition. Vol. 11. Online. Boston; Brill, 1–17. Viitattu 31.3.2025. URL: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/kutu/detail.action?docID=717458&pq-origsite=primo>

Telkänranta, Helena. 2015. *Millaista on olla eläin?* Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Wiberg, Matti. 2014. Puolueryhmät eduskunnassa. Teoksessa Raunio, Tapio ja Wiberg, Matti (toim.) *Eduskunta: kansanvaltaa puolueiden ja hallituksen ehdoilla*. Helsinki: Gaudeamus, 163–183.

Wissenburg, Marcel ja Schlosberg, David. 2018. Introducing Animal Politics and Political Animals. Teoksessa Wissenburg, Marcel ja Schlosberg, David. 2018. *Political Animals and Animal Politics*. Online. London: Palgrave Macmillan UK. Viitattu 1.4.2025. URL: <https://link-springer-com.ezproxy.utu.fi/book/10.1007/978-1-349-68308-6>